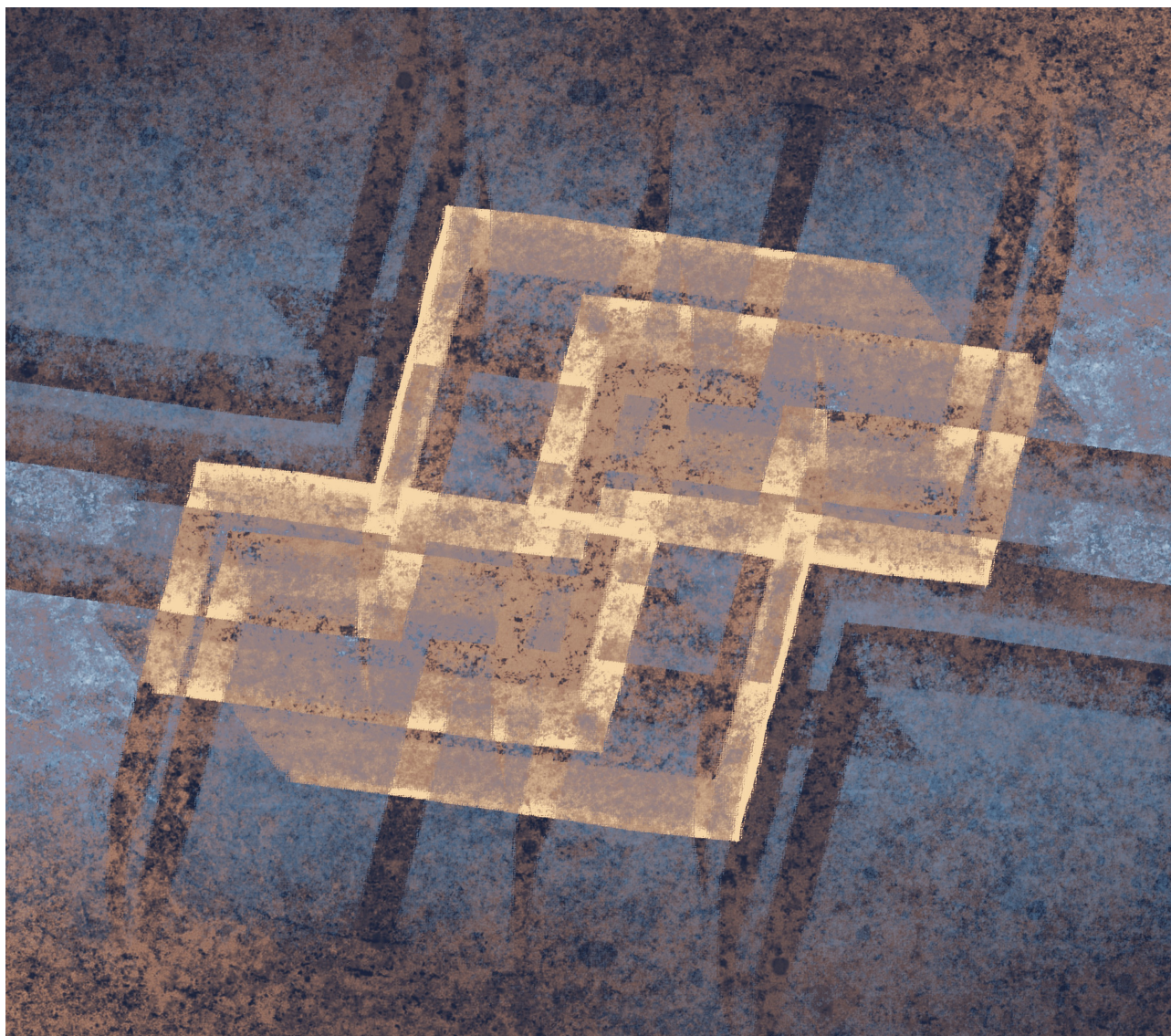

<http://www.sxc.hu/photo/1389260>

III. UNITATE TEMATIKOA:

Gizakion Beharrak eta Erizaintzako zainketetarako aplikazioa

Mª Isabel Elorza Puyadena
Erizaintzaren Oinarri Teorikoak. OCW

Euskal Herriko Unibertsitatea/Universidad del País Vasco (UPV/EHU).
Erizaintza Unibertsitate Eskola. Erizaintza II Saila. Donostia
2012ko azaroa

Aurkibidea

III. UNITATE TEMATIKOA:

Gizakion Beharrak eta Erizaintzako zainketetarako aplikazioa. 1

1. Beharraren kontzeptua 1

2. Gizakien beharren ezagutza teorikoa 3

3. Virginia Hendersonek proposatutako 14 beharren garapena 5

1. Arnasa hartzeko beharra
2. Jan eta edateko beharra
3. Iraizteko beharra
4. Mugitzeko eta ezarrera egokia mantentzeko beharra
5. Lo eta atsedeen hartzeko beharra
6. Janzteko eta eranzteko beharra
7. Gorputzaren tenperatura egokia mantentzeko beharra
8. Garbitasuna eta txukuntasun pertsonala mantentzeko beharra
9. Arriskuak galarazteko beharra
10. Komunikatzeko beharra
11. Sinesmen eta baloreekin adostasuna izateko beharra
12. Okupazioren bidez norberaren burutzapena lortzeko beharra
13. Dibertitzearen beharra
14. Ikasteko beharra

4. Bibliografia

III. UNITATE TEMATIKOA:

Gizakion Beharrak eta Erizaintzako zainketetarako aplikazioa

1. Beharraren kontzeptua

Garai batean oinarrizko beharrak bi multzo handitan sartzen ziren: Fisiologikoak eta Psikologikoak. Beste sailkapen batzuek ere egon ziren kanpo edo barruko beharrak, berehala asetzeko edo epe luze batean ase beharrekoak, kontzienteak eta inkontzienteak..., hau da, beharrak asetzea erizainaren eginkizun bat bada zein behar ase behar diren jakin behar du.

Erizainek argi dute erabaki autonomoak hartzeko ezin dela senez bakarrik egin, eta zainketa egokiak eman ahal izateko erizainak ezagutza garbiak eta zehatzak, jarrerak eta trebetasunak derrigorrezkoak ditu. Horretarako, orain arte ikusi dugu erizaintzaren ereduak, erizainaren lan independentea bideratzeko baliagarriak dira, hau da, erizainak autonomia, kontrola eta erantzukizuna duen ekintzen gida behar dute.

Gida horietako bat Hendersonek proposatutako 14 beharraren gida da. Hendersonentzat, beharra lortu behar den zer edo zer da eta era horretan erabiltzen du ereduak. Bakoitzak lortu nahi duen beharra, bakoitzaren barru indarra eta energia erabiliz era bakarrean aseko du.

Hendersonek aipatzen ez badu ere, ideia hau Abraham Maslowren motibazio teoriatik aterata dago. Maslowek Motibazioaren teoria piramide baten bidez adierazi zuen:

Motibazioaren teoria

A. Maslowek zion Oinarrizko Beharrak berdinak zirela gizaki guztientzat baina kultura bakoitzean beharrak era batetara betetzen direla; era berean kultura baten barnean egonda ere, bakoitzak era bakarra eta berezia du beharrak asetzeko

Zein diren jakitea, ez da beti lan erraza gizakiaren ezaugarriek eta esperientzia desberdinek eragina dutelako. Hala ere, Maslowren lanak sustrai teoriko bat ematen dute Gizakien Oinarrizko Beharrak ezagutarazteko eta nola asetu jakiteko.

Maslowek Gizakien Oinarrizko Beharrak hierarkizazio bat ezarriz sailkatu zituen (Maslow 1991: 21-49):

Derrigorrezko beharrak: Hauek ez ba dira asetzen pertsonak ezingo dituzte osagai egokirik lortu pertsonalitate osasuntsu bat garatzeko

- a) *Behar fisiologikoak*: Lehenak dira eta oinarrizkoak dira bizitza aurrera ateratzeko. Hauen artean: Ur beharra, janaria, haizea, hondakinak kanporatzea, atsedena eta loa, hotz-beroaren mantendua, minik ez izatea.... Hauetako behar batzuek ez ba ditugu betetzen bizitza arriskuan jarriko genuke.
- b) *Seguritatea eta babesaren beharra*: (Psikologikoaren artean 1.). Behar fisiologikoak bete ahala hauek inposatzen dira. Hauen artean: babesean egoteko beharra eta arriskuetatik salbu gelditzeko beharra, aterpea lortzea, eguraldien eta beste arriskuaren aurrean babesa lortzea. Gainera ziurtatu daiteke, pertsonak askoz ere seguruagoak sentitzen garela toki ezagunetan eta konfiantza arteko pertsonekin edo ezagunen artean. Mehatxatuta sentitzen gara leku arraro edo aldaketen aurrean edo pertsona eta gauza ez ezagun artean. Maslowren ustez zeremonia erlijiosoak, superstizio eta tradizioak oinarrizko behar hau bete ahal burutzen dira.
- c) *Maitasun eta jabetasun beharrak*: hirugarren mailako behar hauek gizakia gizartean bizi delako sortzen dira. Maitasuna eta jabetasun beharrak sendi, lagun, auzokide, edo beste afiliazio batzuetan elizan, lanean....besteen estimazio beharra dira.
- d) *Autoestima*: autoestima indarra, konpetentzia, libertatea, nahikotasuna lortzea izango dira. Normalki behar hauek "ego"ren beharrak direla esan genezake. Maslowek dioenez hiri despertsonalizatueta bizitzerakoan, 3 eta 4 mailako beharrak ez dira hain erraz betetzen, eta pertsonak beraien buruekin ez daude konforme eta horregatik ematen dira hainbat eta hainbat frustrazio.
- e) *Autoburutzapena*: Bakoitzaren potentzialekara iristea izango litzateke. Beraz bizian nahi izan duen guztia lortzea. Maslowek maila honetan norberaren ezaguera eta estetikoak diren beharrak ere sartzen ditu.

Guzti honekin, esan dezakegu **beharra** ez da falta zaigun zerbait, baizik eta betebeharra, lortu nahi dugun zer edo zer; osasunari dagokionez, normaltasun muga batzuetan mugi ahal izateko.

Gainera, esan dezakegu, betebehar horiek behetik gora betetzen joan behar direla honako printzipio batzuek jarraituz :

1. Gizakien oinarrizko beharrak estruktura piramidala dute, beraz, beheko beharra (fisiologiakoak) bigarren mailakoak baino jende gehiagok betetzen ditu eta horrela mailaz-maila.
2. Ezin dira goiko beharrak bete behekoak betetzen ez ba dir
3. Maila bateko beharrak beteta daudenean goiko mailakoak behartzen dira

Baina maila bakoitza ez da estatikoa, aldakorra baizik. Honekin azaldu nahi dena da zera da: maila batean gaudenean ez garela derrigorrez beti goraka joango baizik eta gora-behera asko egon daitezkeela pertsona bakoitzaren bizitzan zehar.

Beraz, erizainak zainketen plangintza burutzerakoan eta lana ekiterakoan, pertsonaren bakoiztasuna kontutan hartuko du eta bakoitzaren bizi proiektuak errespetatuz egingo ditu.

2. Gizakien beharren ezagutza teorikoa

Garrantzitsua da. Gizakien oinarrizko beharrak ulertzea eta bakoiztasunari dagokion garrantzia ematea. Horretarako lagungarria suertatu daiteke Montesinos-ek¹ gai honen buruz, postulazio bidez egin zuen analisia:

1. Pertsona bakoitzak beste gizakien antza du: (Denek dituzte Oinarrizko Behar berberak).
2. Pertsona bakoitzak pertsona batzuen antza du (ospitalizatuta dauden gaixoak).
3. Gizaki bakoitza bakarra da (1.eta 2. puntuetan esandako esanda ere).

Bakoitzasun honetan oinarrituta emango dira oinarrizko zainketak, oinarrizko beharrak aztertu ondoren gogoeta sakon baten ondoren etorriko direnak. Bezero bakoitzarentzat moldatuta egongo dira bakoitzak dituen helburuen arabera. Horregatik oinarrizko beharrak ezin dituenean pertsona bakoitzak bere kasa ase, erizainaren funtzioa izango da horretan laguntzea edo ordezkatzeta (Hendersonen eredua jarraituz gero) oinarrizko zainketen bidez.

Beraz, oinarrizko zainketak erizain lanaren muina izango dira. Ideia hau oinarritzat hartuta, unitate honetan, beharrak banan banan aztertzen joango gara beti ere jakinez pertsonaren bakoiztasuna eta osotasuna kontutan izan beharko direla. Behar bakoitza orokortu ezin denez, era eskematikoan azalduko direla jakinez, Ematen den informazioa beti ere mugatua dela eta ikasle/erizain bakoitzak nahi bezain beste zabaldu daitekeela egoera desberdinetara moldatuz.

---

1 1998ean Gasteizen Francisco Montesinosi entzundakoa: "Encuentros de Enfermería".

3. Virginia Hendersonek proposatutako 14 beharren garapena

Gure inguruan gehien erabiltzen gida edo eredua, Virginia Hendersonen eredua da eta berak proposatutako 14 beharrak erizaintzako balorazioaren oinarri gisa hartzen dira. Beharrak honakoak dira:

1. Arnasa hartzeko beharra
2. Jan eta edateko beharra
3. Iraizteko beharra
4. Mugitzeko eta ezarrera egokia mantentzeko beharra
5. Lo eta atsedeen hartzeko beharra
6. Janzteko eta eranzteko beharra
7. Gorputzaren tenperatura egokia mantentzeko beharra
8. Garbitasuna eta txukuntasun pertsonala mantentzeko beharra
9. Arriskuak galarazteko beharra
10. Komunikatzeko beharra
11. Sinesmen eta baloreekin adostasuna izateko beharra
12. Okupazioaren bidez norberaren burutzapena lortzeko beharra
13. Dibertitzearen beharra
14. Ikasteko beharra

Gaia landu ahal izateko behar guztietan eskema bera jarraitu da:

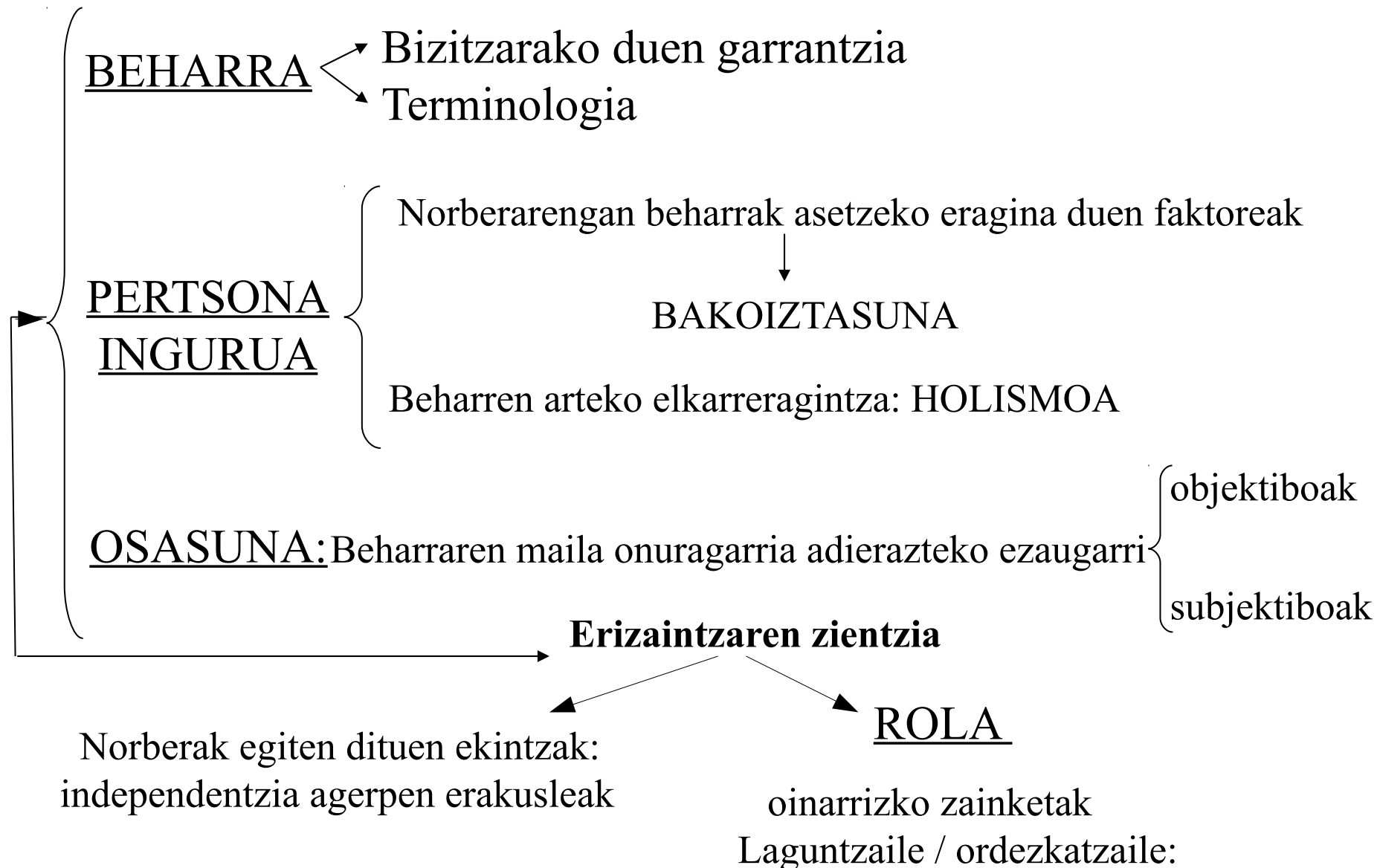
1. Beharra izendatu eta honen definizio xume bat azaltzen da beti ere jakinez, beste irakasgai biologikoak, psikologikoak eta soziologikoak osatuko dutela informazioa eta ikasleak hau uztartzen jakin behar duela.
2. Pertsona bere inguruan aztertuko da:
  - Pertsonaren ezaugarri zehatzak jakitea komeni da, hau da, bakoiztasuna. Horretarako pertsonak dituen faktore biologikoak, psikologikoak, soziologikoak, kulturalak eta espiritualak aztertuko dira.

- Pertsonaren kontzeptu holistikoa ere kontuan izango da behar guztiak elkar- eragintzan daudelako eta behar baten aldaketak besteengan ere eragina duelako.
3. Lortutako emaitzak, erizainak osasunari buruz dituen ezagutza zehatzekin konparatuko ditu erreferentzi puntuen bidez.
  4. Erizainak bezeroarengandik lortutako datuak eta dituen erreferentzi puntuak erkatuz erabakiko du pertsonak dituen:
    - Independentzia agerpenak, hau da, ze ekintza egiten dituen era egokian bere kasa oinarrizko beharra ase ahal izateko.
    - Dependentsia agerpenak, hau da ze ekintza ez dituen egiten era egokian bere kasa oinarrizko beharra ase ahal izateko. Virginia Hendersonen eredua jarraituz, dependentsia agerpenen zailtasun iturburuak, pertsonak ez duelako indarrik, ez duelako borondaterik edo ez duelako jakinduriarik izango dira.
  3. Dependentsia agerpenak kontuan izanez erizainak pertsona bakoitzari behar dituen oinarrizko zainketak emango dizkio, beti ere kontuan izanez edozein zainketak bi arlo nagusi dituela: alde batetik arlo teknikoa eta beste batetik arlo interpertsonala.

Unitate honen muina eta informazio bibliografikoa behar bakoitzean banan-banan ez da azalduko gehiena Riopelle, Grondin eta Phaneuf erizainak idatzitako *“Cuidados de enfermería. Un proceso centrado en las necesidades de la persona”* liburutik aterata dagoelako eta bibliografian osotasunez izendatuko delako.

Beharrak landu aurretik, beharrak garatzeko proposatzen den eskema hurrengoa da:

BEHARREN LANAK GARATZEKO ESTRUKTURA

1. Beharra

Arnasa hartu

ARNASA HARTZEKO BEHARRA

Gizaki biziaren derrigorrezkoa beharra.

Bizitza zelularrarentzako derrigorrezkoa den oxigenoa hartzea eta zelulen konbustioak sortutako gas karbonikoa iratztea

Arnasa hartu

(Fisiologikoki)

Bi zatitako prozesua:

Arnasa hartu

(Oxigenoa xurgatu
atmosferatik)

Arnasa bota

(Oxigenoa bota
atmosferara)

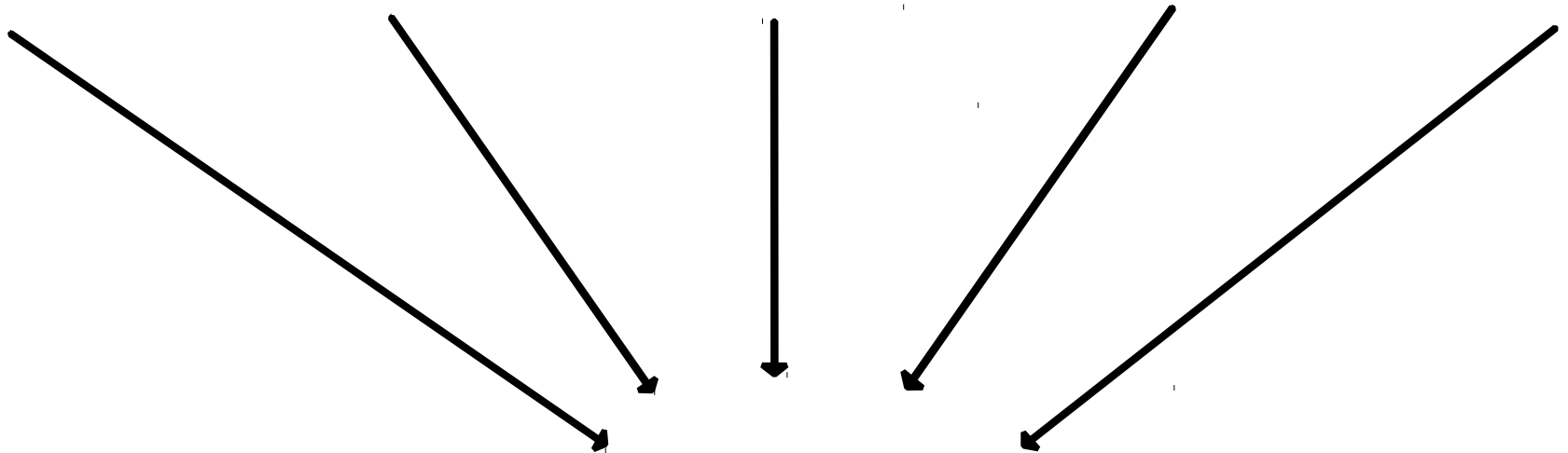
Arnas sistema

Sistema Kardio-baskularra

FAKTOREAK

(Bakoiztasuna)

Biologikoak ↔ Psikologikoak ↔ Sozialak ↔ Kulturalak ↔ Espiritualak

Arnasa hartzeko
beharra

Beharra era holistikoan ulertuta

Arnasketaren behaketa egiteko erreferentzi puntuak

Arnasa libre sudurretik

Arnasketa erritmoa erregularra

Arnasketaren maiztasuna:

- **Jaioberria: 35-70 minutuko**
- **2 urte: 25-35 “**
- **12 urte: 15-25 “**
- **Heldua: 14-20 “**
- **Edadetua: 14-20 “**

Arnasketaren zabaltasuna:

Gainazalekoa. Sahietsetakoa
(emakumezkoak)

Sakona. Diafragmatikoa
(gizonezkoak)

Arnasketa ixila

Azalaren eta mukosen kolore arrosa

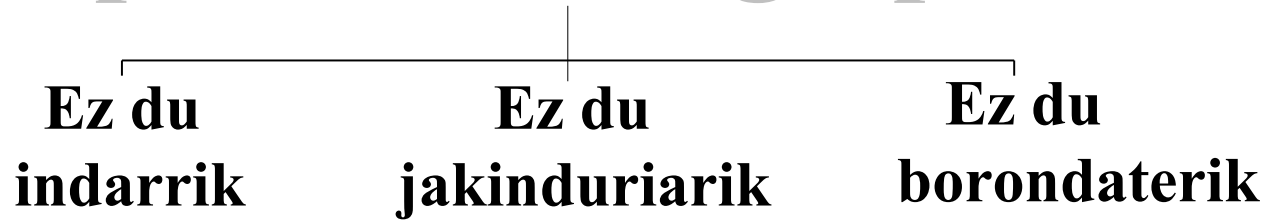
Eztula; Mukiak: eskasak

Arnasa hartu

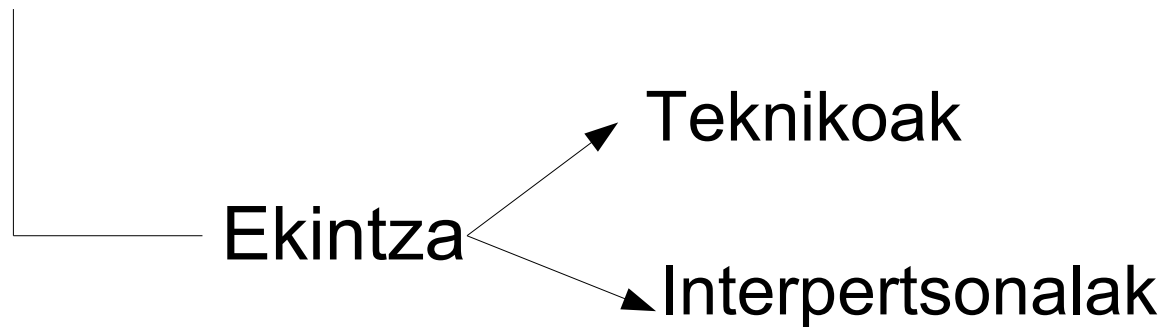
Ekintzak:
Independentzia
agerpenak

- ☺ **Arnas bidea libre mantendu**
(Mukiak garbitzeko gai da)
- ☺ **Ingurua aireztatu: Osasuntsua**
(Kutsadura, tabakoa)
- ☺ **Inguruko hezetasun egokia**
- ☺ **Bakoitzaren hidratazio neurriak**
(Mukosa hezeak)
- ☺ **Ezarrera egokia**
- ☺ **Arnasketa ariketak**

Dependentzia agerpenak

Oinarrizko zainketak

ARNASA HARTU: OINARRIZKO ZAINKETAK

Helburuak

Arnasketa librea
sudurretik

Inguruko haizea
humidifikatu

Ekintzak

- ✧ Sudurra garbitu
Mukizapiak: Sarri aldatu
Leku egokietan bota
Mukiak lehorrak badira → Hezetu
Sudurra garbitu: Mukiak kendu
- ✧ Hidratazioa:
Sudurreko mukosak eta aho hezeak mantendu
Ahoa sarri busti eta ezpainak lubrifikatu
Isurki nahikoa ziurtatu
- ✧ Geletan ontziak urekin humidifikatu
- ✧ Humidifikatzaileen erabilera
- ✧ Leihoak eta ateak sarri ireki.
- ✧ Inguru osasuntsua sustatu (kerik gabe, kutsadurarik gabe)

ARNASA HARTU: OINARRIZKO ZAINKETAK

Helburuak

Ekintzak

Arnasketa kapazitatea
handitu

- ✧ Ezarrera heziketa
Ezarrera egokia mantendu
Erdi eserita
- ✧ Arnasketa ariketak:
Arnasketa mekanikoa era egokian erabili
Inspirazioa eta espirazioa
Eztula eta karkaxak

Antsietatea gutxitu

- ✧ Ariketa egokien bidez

Parametroak lortu

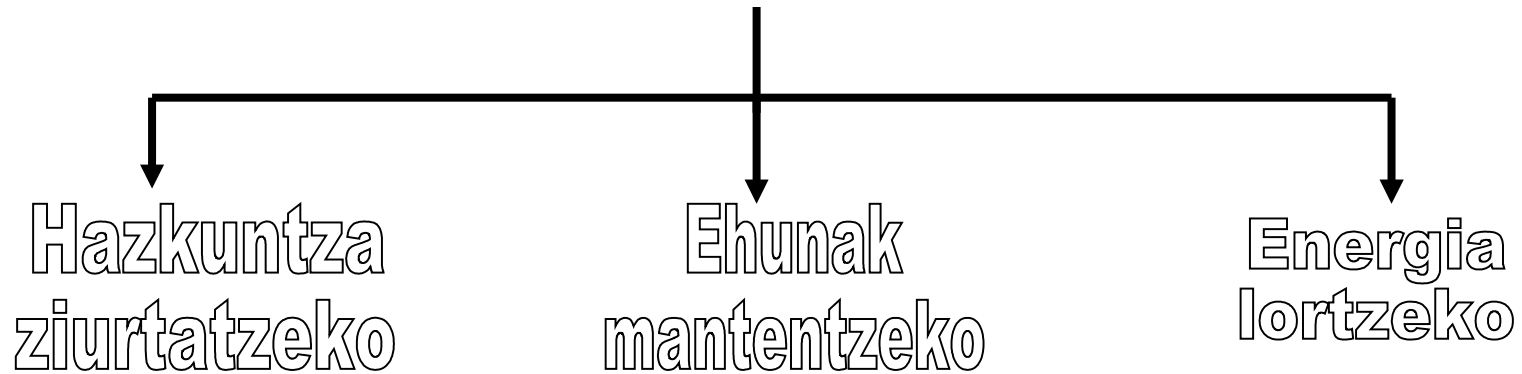
- ✧ Presio arteriala era egokian hartu
- ✧ Behatu: Arnasketaren zabaltasuna eta erritmoa
Arnasketaren zaratak
- ✧ Azala, mukosak eta atzazalak behatu

2. Beharra

Jan
eta
edan

Jan eta edan

Edozein organismoak
kalitatete oneko eta kantitate egokian
elikagaiak irensteko beharra

Jan eta edan

Terminologia

Elikagaia

Metabolismoa

Mantenugaia

Jangura

Hidratzaioa

Nutrizioa

Elikadura

Deshidratazioa

Dieta

Dieta orekatua

Irentsi → Digeritu

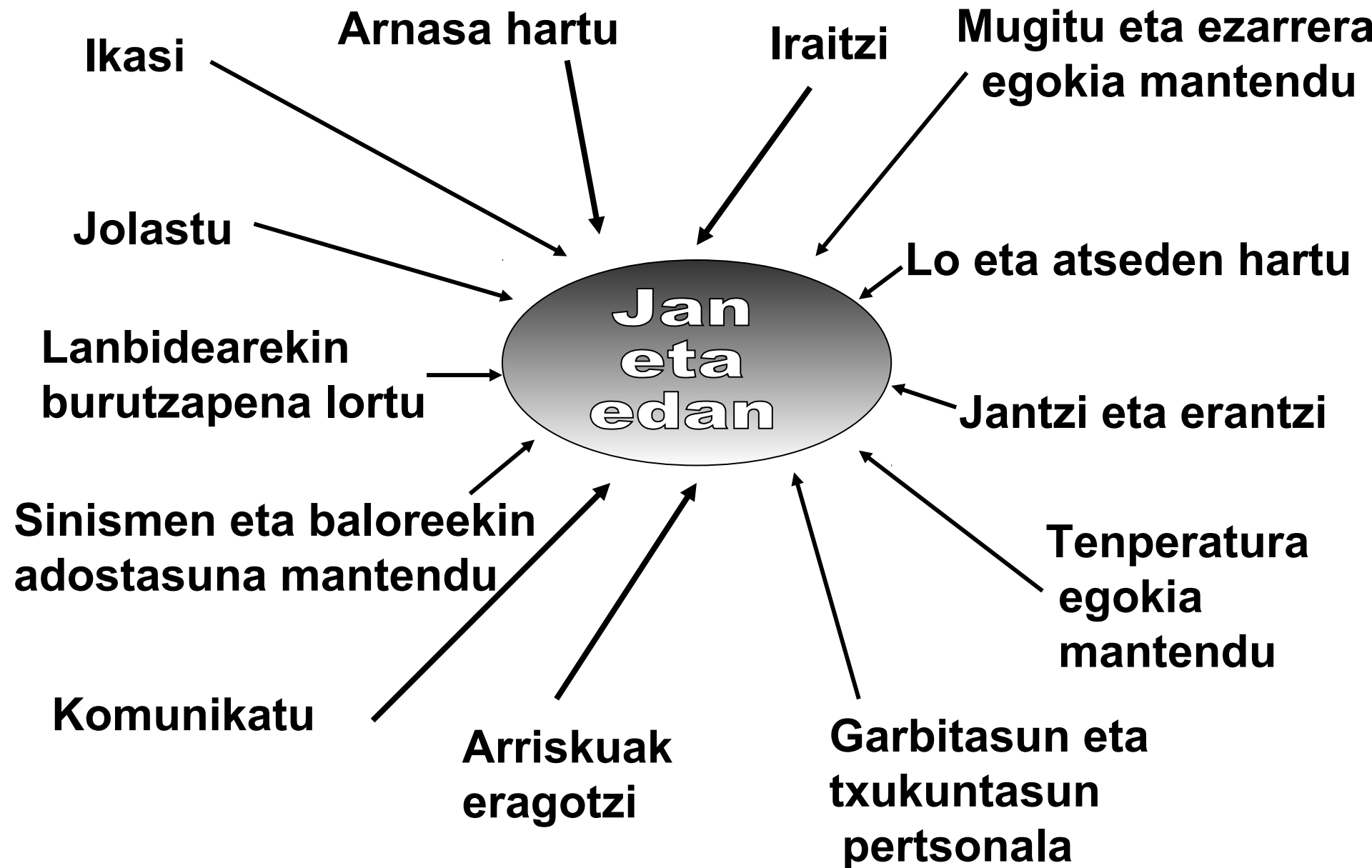
**Jan eta edan:
Prozesu fisiologikoa**

Iraitzi ← Zurgatu

FAKTOREAK (Bakoiztasuna)

Beharra era holistikoan ulertuta

Jan eta edan

Ekintzak:
Independentzia
agerpenak

Ahoaren autozainketa

- Garbitasuna
- Ahoaren egoerara moldatu janariak

Janari ohiturak

- Dieta orekatua: Talde guztietakoak
- Ordu erregularrak Prestatzerakoan
- Garbitasuna janariak Gordetzerakoan
Aurkezterakoan
- Denbora egokia (30-45 minutu)

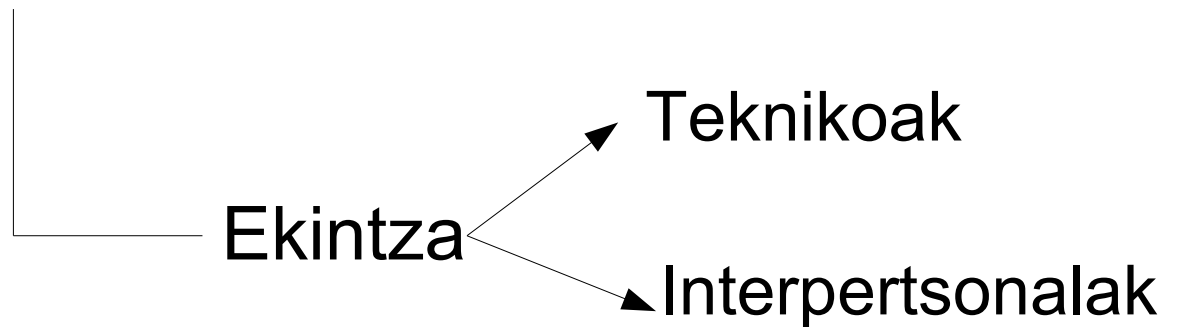
Pisua eta neurria kontrolatu

Hidratazioa

Dependentzia agerpenak

Oinarrizko zainketak

JAN ETA EDAN: Oinarrizko zainketak

Helburuak

Ekintzak

Garbitasun ohitura egokiak bultzatu

- **Ahoaren egoera egokia mantendu:**
hortzak, haginak, protesiak, ohiak,
mingaina, ezpainak
- **Aldiz-aldi dentistarengana joan.**
- **Janaria ahoaren egoerara moldatu**
- **Ahoko garbitasuna:** - Eskuilatu
- Irakuzi: antiseptikoa
- Hidratatu
- **Ezarrera egokia: Eserita.**
- **Janari ohitura egokiak**
  - ✓ Dieta orekatua: Era guztietako janariak
  - ✓ Ordutegi erregularra
  - ✓ Garbitasuna:
manipulazioan, prestaketan, gordeketan eta
janarien presentazioa egiterakoan.
  - ✓ Denbora 30-45 minutu: Murtxikatze egokia
  - ✓ Esku garbiketa

JAN ETA EDAN: Oinarrizko zainketak

Helburuak

Ekintzak

**Elikadura
orekatua
erdietsi**

- **Janarien kategoriak eta elikadura orekatua zein den ezagutu**
- **Gusturen arabera menu egokiak egiten lagundu**
- **Nahiko isurki** (gasik gabekoa) **irentsi**
(Litro t´erdi egunero)
(Ura, esnea, fruta naturalen zukuak)
- **Janariak tenperatura egokian hartu**
- **Apetitua sustatu** (Informazioa egokia, otorduak konpainian...)

**Parametroak
lortu**

- **Aldiz-aldi pisua behatu**

3. Beharra

Iraitzi

Iraitzi

Metabolismoaren ondoren

sortzen diren alferrikako

hondakinen kanporaketa

Iraitzi

Gernua   →   Mikzioa

Gorozkiak   →   Defekazioa

Izerdia   →   Transpirazioa

Lurrina   →   Espirazioa

Odola   →   Hilekoa

Iraitzi

Terminologia

Balantze
hidrikoa

Izerdia

Defekazioa

Diuresia

Gorozkiak

Mikzioa

Gernua

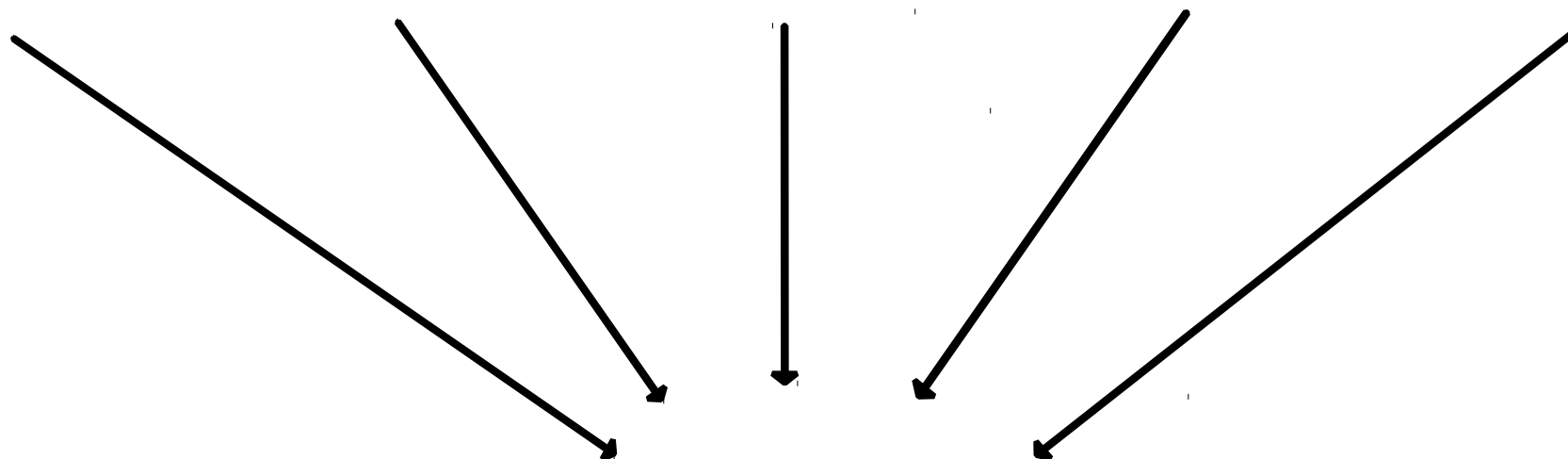
Urokultiboa

Koprokultiboa

FAKTOREAK

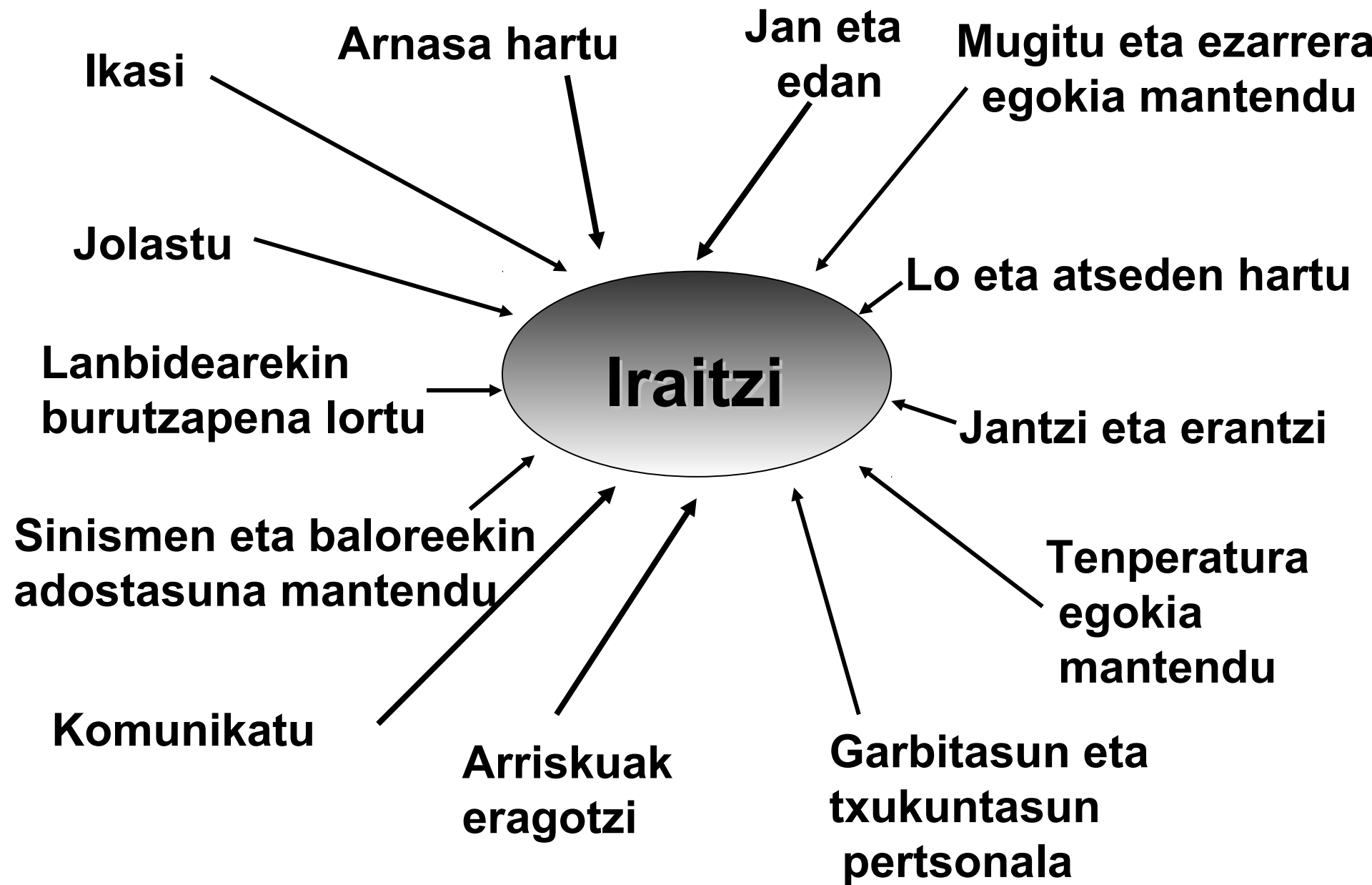
(Bakoiztasuna)

Biologikoak ↔ Psikologikoak ↔ Sozialak ↔ Kulturalak ↔ Espiritualak

Iraizteko beharra

Beharra era holistikoan ulertuta

Iraizketa beharraren behaketa egiteko erreferentzi puntuak

GERNUA

- Kolore horixka, gardena, usai eskasa
- PH: 4,5 - 7,5 (ligeramente ácido)
- Dentsitatea: 1010 – 1025
- Kantitatea eta Maiztasuna:

Jaioberria: 30-300; sarri

Haurra: 500-1200 ml/egunean; 4/5 aldiz egunean

Heldua: 1200-1400 ml/egunean; 5/6 aldiz egunean

Zaharra: 1200-1400 ml/egunean. 6/8 aldiz egunean

- Kolorea:

Jaioberritan: Horixka (mekonio)

Haur, heldu, zahar: Marroia

Usaina: Desberdina pertsona batzuetatik besteetara

Kontzistentzia: Gogorra edo biguna

- Maiztasuna:

Haur Txikia: Behin edo bitan egunean

Haurra, Heldua, Zaharra: Behin edo bi egunez behin

IZERDIA

- Kantitate eta usain aldakorra

Iraizketa beharraren behaketa egiteko erreferentzi puntuak

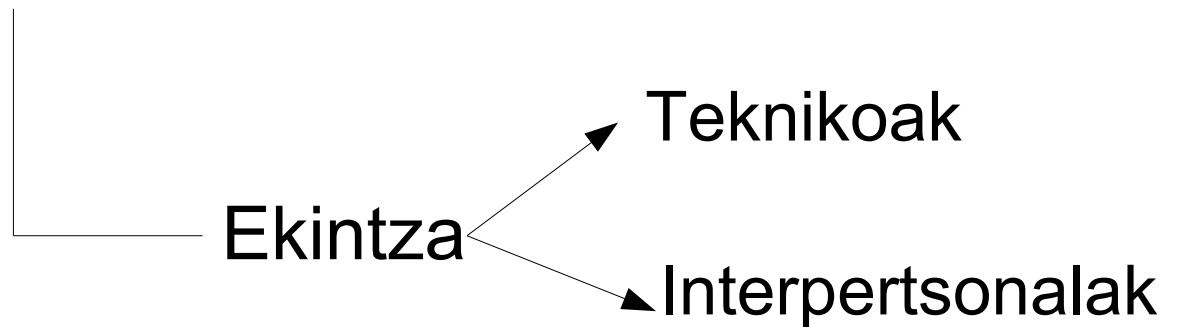
Ekintzak: Independentzia agerpenak

- Dieta egokia irentsi zuntzen aberats diren elikagaiak uztartuz
- Likidoak kantitate egokian edan
- Ariketa fisikoa ekin
- Defekazio ohiturak ezarri
- Puxika edo heste betearen sentzazioari erantzun
- Sabeleko muskuluak era egokian erabili
- Garbitasun ohiturak:
  - Azala eta genitalak era egokian garbitu
  - Eskuak garbitu
  - Komunak garbi

Dependentzia agerpenak

Oinarrizko zainketak

Iraitzi: Oinarrizko zainketak

Helburuak

Ekintzak

Gernu kanporaketa
erraztu

Nahiko isurki irentsi

Gernua sustatu:

- Iturriak zabalduz

- Eskuak busti

- Ezarrera egokia

(Zutik: gizonezkoek; eserita: emakumezkoek)

- Esfinter ariketak (uzkurtu, erlajatu...)

- Intimitatea babestu (bionboak, bainu gelak...)

- Puxika betearen sentrazioari erantzuna eman

Gorotz kanporaketa
erraztu

• Zuntzen aberatsak diren elikagaiak irentsi

• Gorotz kanporaketa ohiturak mantendu edo ezarri

• Heste betearen sentrazioari erantzuna eman

• Ariketa fisikoak egin

• Sabel ariketak landu: giherren erabilera egokia

• Intimitatea babestu (bionboak, bainu gelak...)

Iraitzi:

Oinarrizko zainketak

Helburuak

Ekintzak

Garbitasun ohiturak

- Genitalak garbitu eta lehortu aurrekaldetik atzekalderantz (meatotik uzkirantz)
- Paper leuna erabili
- Uzki ingurua ondo garbitu eta lehortu
- Krema babesgarriak erabili
- Eskuak garbitu

Parametroak lortu

- Gorotzak behatu
(odola edo mukia, maiztasuna, kolorea, usaina)
- Koprokultiborako laginak hartu (behar bada)
- Gernua behatu: Usaina, kolorea, kantitatea,
- Urokultiborako laginak hartu
- Balantze hidrikoa

4. Beharra:

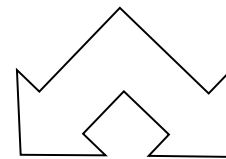
Mugitu eta ezarrera egokia
mantendu

**Mugitu eta ezarrera
egokia mantendu**

Gorputzaren mugimendu eta
koordinazioa estimulu eta
esfortzuen aurrean
oreka mantendu ahal izateko

**GORPUTZAREN MEKANIKA
ERAGINKORRA**

Norbera
mugitzeko

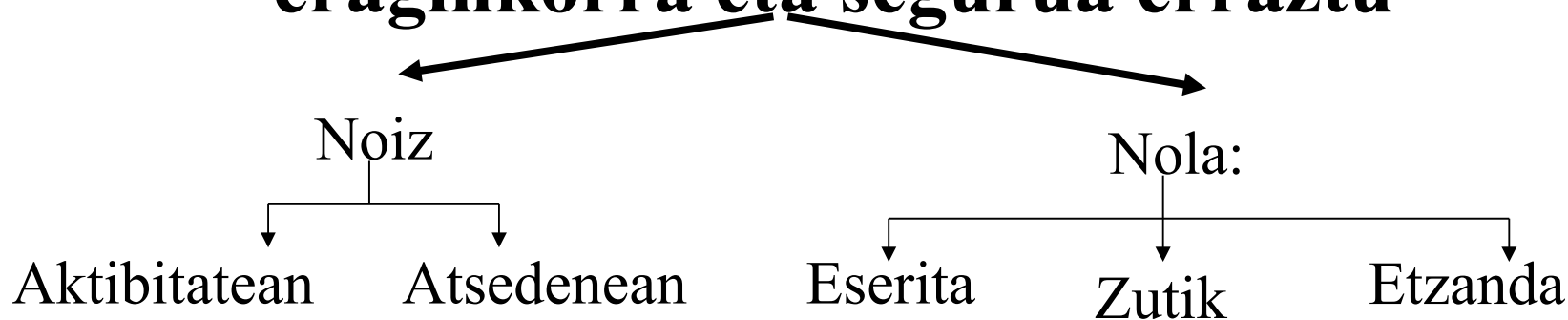
Gauzak
mugitzeko

Mugitu eta ezarrera egokia mantendu

GORPUTZAREN MEKANIKA ERAGINKORRA

Helburu nagusia

**Gorputzaren muskulu egokiaren erabilera
eraginkorra eta segurua erraztu**

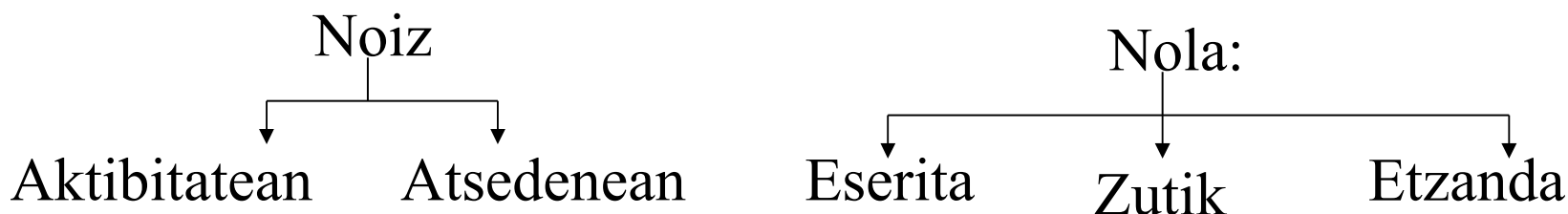

Mugitu eta ezarrera
egokia mantendu

GORPUTZAREN MEKANIKA ERAGINKORRA

Helburu nagusia

**Gorputzaren muskulu egokiaren erabilera
eraginkorra eta segurua erraztu**

Lerrokadura

(ezarrera)

Oreka

(lerrokadura
egokiaren emaitza)

Oinarrizko elementuak

Gorputzaren mugimendu koordinatua

**Mugitu eta ezarrera
egokia mantendu**

Helburuak:

Ingurua arakatu

Mugimendu erritmikoarekin
gozatu

Energia emozionala bideratu

Ongizatea sustatu

Pertsona eta gauzak garraiatu

MUGIMENDUAREN ONURAK

**ARNAS
APARATUAN**

**DIGESTIO
APARATUAN**

**ZIRKULAZIO
APARATUAN**

**GERNU
APARATUAN**

HEZURDURAN

AZALEAN

**NERVIO
SISTEMAN**

IRUGITZENDUAREN ONURAK

ARNAS APARATUAN

-
- Zabaltasun torazikoa erraztu
  - Aireztapena handitu
  - Jariakin estasia galarazi
  - Arnas infekzioei aurre hartu

MUGIMENDUAREN ONURAK

ARNAS APARATUAN

ZIRKULAZIO APARATUAN

- Odolen itzuleran lagundu
- Tronbo eraketa galarazi
- Bihotz mugimenduak erraztu

MUGIMENDUAREN ONURAK

ARNAS APARATUAN

ZIRKULAZIO APARATUAN

DIGESTIO APARATUAN

- Jangura estimulatu
- Digestioan eta iraizbeketan lagungarri

MUGIMENDUAREN ONURAK

ARNAS APARATUAN

ZIRKULAZIO APARATUAN

DIGESTIO APARATUAN

GERNU APARATUAN

└→ Harri eraketa saihesten du

MUGIMENDUAREN ONURAK

ARNAS APARATUAN

ZIRKULAZIO APARATUAN

DIGESTIO APARATUAN

GERNU APARATUAN

AZALEAN

└→ Zaurik galarazi

MUGIMENDUAREN ONURAK

ARNAS APARATUAN

ZIRKULAZIO APARATUAN

DIGESTIO APARATUAN

GERNU APARATUAN

AZALA

NERVIO SISTEMAN

Koordinazioa

Oreka

Erlajazioa

Errendimendu piskikoa

→ Hobekuntza

MUGIMENDUAREN ONURAK

ARNAS APARATUAN

ZIRKULAZIO APARATUAN

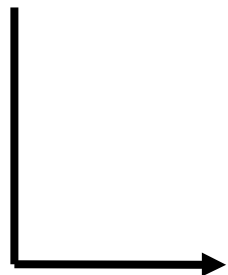
DIGESTIO APARATUAN

GERNU APARATUAN

AZALEAN

NERVIO SISTEMAN

HEZURDURAN

Deskalzifikazioa galarazi

Terminologia

Ariketak

Fisikoak

Aktiboak laguntzarekin

Aktiboak

Pasiboak

Tonu muskularra

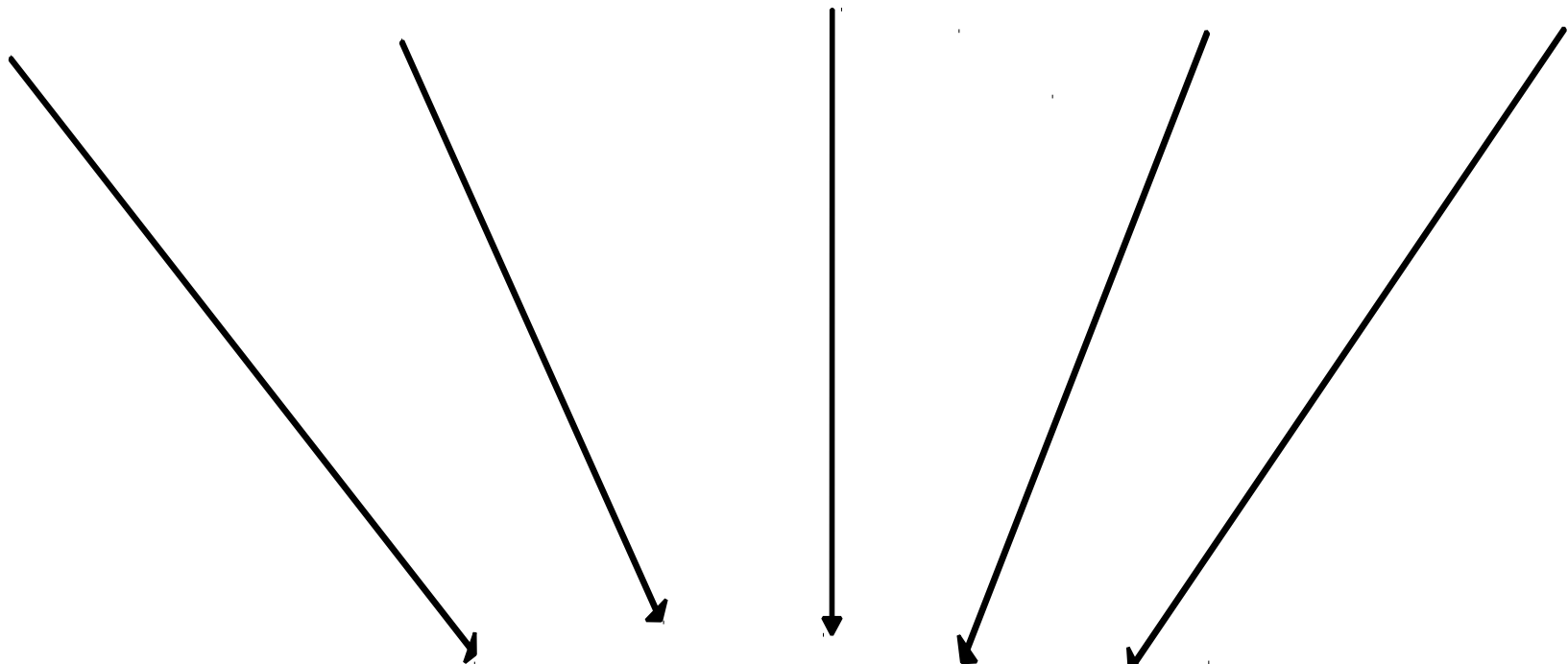
Ezarrera egokia

Gorputz mekanika

FAKTOREAK

(Bakoiztasuna)

Biologikoak ↔ Psikologikoak ↔ Sozialak ↔ Kulturalak ↔ Espiritualak

Mugitu eta ezarrera egokia mantentzeko beharra

Beharra era holistikoan ulertuta

Mugitu eta ezarrera egokia mantendu beharraren behaketa egiteko erreferentzi puntuak

ZUTIK {
- Burua eta bizkarra zuzen
- Besoak albotan
- Aldaka eta hankak zuzen
- Oinak angelu zuzena hankekin

ESERITA {
- Burua eta bizkarra zuzen
- Besoak albotan
- Aldaka eta hankak zuzen
- Oinak angelu zuzena hankekin

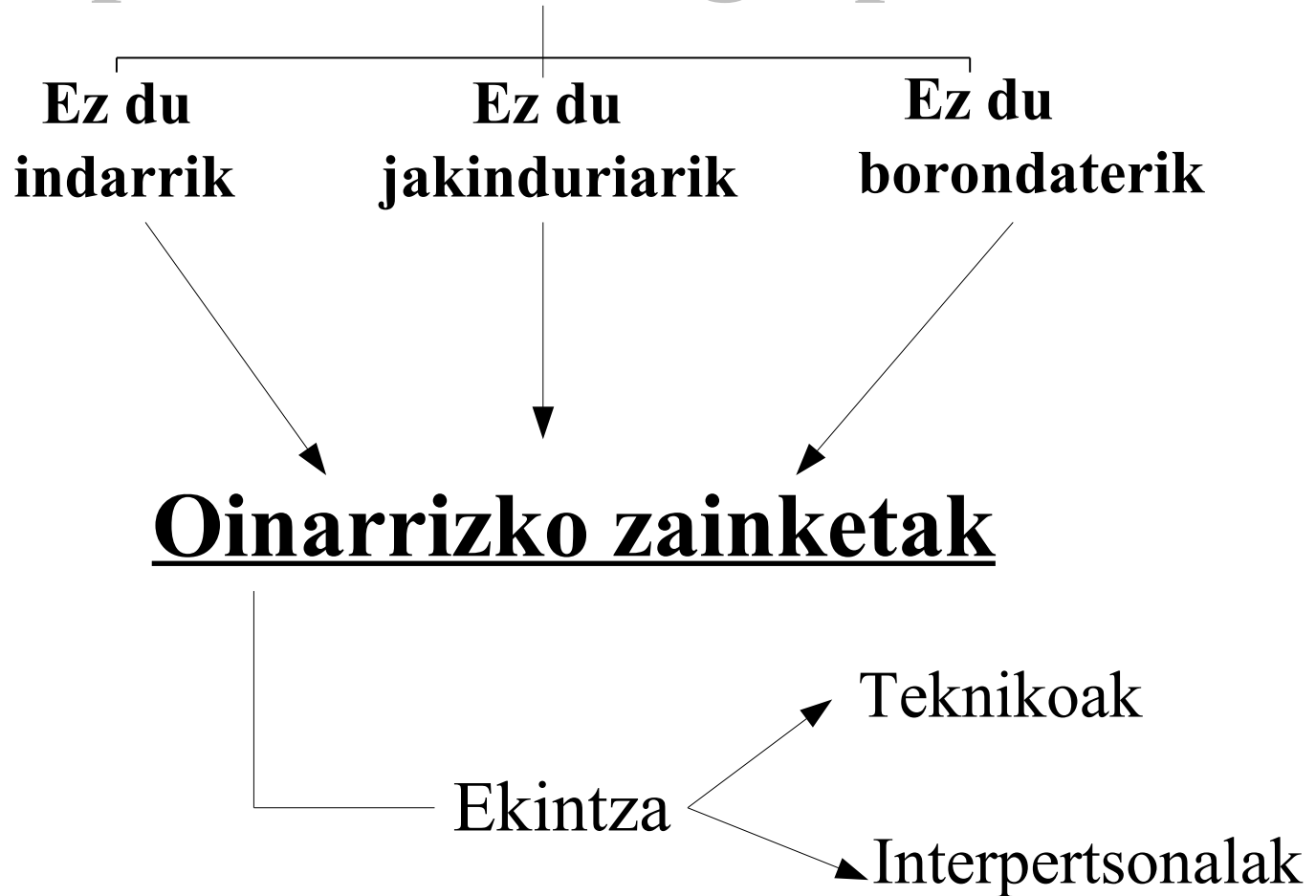
ETZANDA {
- Ahoz gora
- Ahozpezt
- Alderaka

Mugitu eta ezarrera egokia mantendu beharraren behaketa egiteko erreferentzi puntuak

Ekintzak: Independentzi agerpenak

- ✧ Mugimenduak eta ariketak bakoitzari egokitu
- ✧ Euspen oinarriak hedatu:
  - Hankak zabalduz
  - Bat bestearen atzekaldean ezarriz
- ✧ Hartu behar ditugun gauzak gertu
- ✧ Ez okertu bizkarra, belaunak eta aldaka baizik
- ✧ Ez biratu bizkarra oinak baizik
- ✧ Lasai ibili, presaka ibiltzeak ez du laguntzen
- ✧ Esfortzua handiegia bada laguntza eskatu edo tresna mekanikoaren bat erabili
- ✧ Gauza bat mugitzerakoan ahal bada bultzatu ez tira egin
- ✧ Ariketak egunero burutu

Dependentzia agerpenak

Mugitu eta ezarrera egokia mantendu

Oinarrizko zainketak

Helburuak

Ekintzak

Mantendu ezarrera egokia edozein posizioan

✧ Etzanda

✧ Eserita

✧ Zutik

Mugimendu ezaren arazoei aurre hartu

✧ Mugimendu pasiboak

✧ Mugimendu aktiboak laguntzarekin

✧ Masaia zirkulatorioak

✧ Ariketa libreak

**Mugitu eta ezarrera
egokia mantendu**

Helburuak

Oinarrizko zainketak

Ekintzak

-

NEURRI PREBENTIBO EDO TERAPEUTIKOAK

**Presioak eragindako
ultzerei aurre hartu**

- ✧ Ezarrera aldaketak
- ✧ Babesgarriak erabili
- ✧ Bezeroa garbi eta lehor mantendu
- ✧ Dieta egokia eskaini
- ✧ Oheko zimurrak eta hezetasuna saihestu
- ✧ Xaboi garbitzaile egokiak erabili
- ✧ Crema hidratantearen erabilera egokia bultzatu

5. Beharra

Lo eta atsedeen hartu

Lo eta atsedeen hartu

LO EGITEA: Zentzuen eta nahitaezko mugimenduen geraldia

ATSEDENA: Deskantsuarekin eta erlaxazioarekin erlazionatua

Ez du inaktibitatea suposatzen

Helburua: tentsio emozionalik gabe, ongi egon

Lo eta atseden hartu

Beharraren garrantzia

Heldua: bizitzaren laurdena-herena lo egoten da

Aktibitate-inaktibitate epeak:
24 orduko erritmo ikasia

Lo eta atseden hartu

TERMINOLOGIA

Deskantsua

Loa

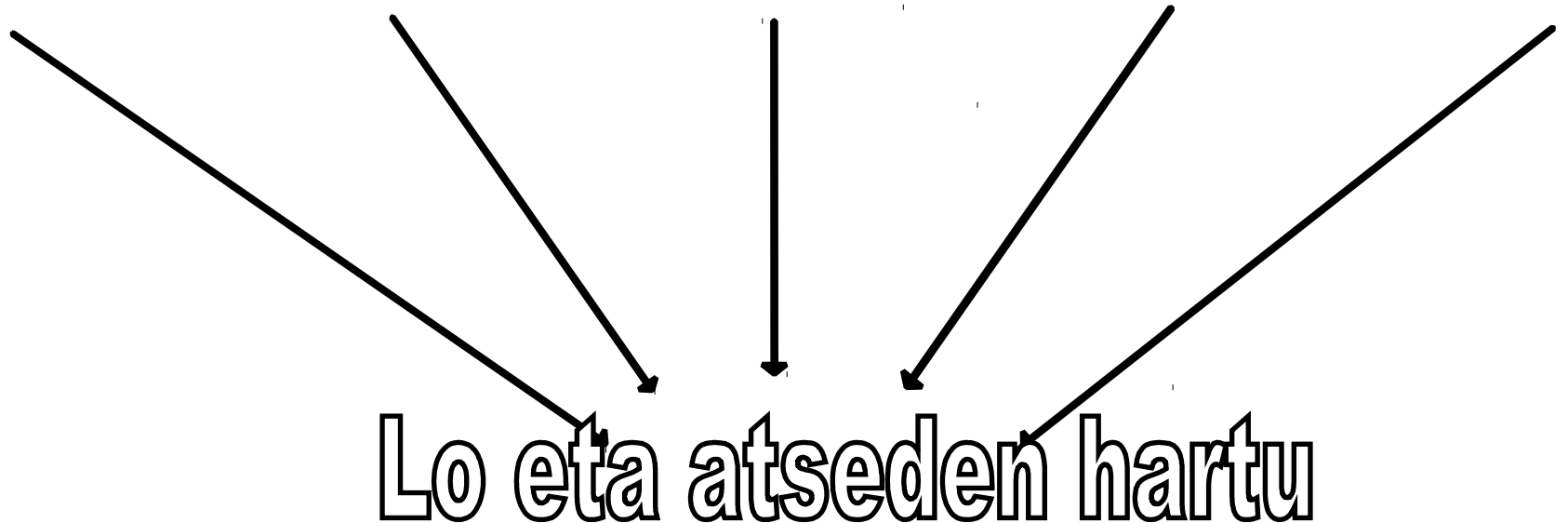
**Erritmo
zirkadioanoa**

Ametsa

FAKTOREAK

(Bakoiztasuna)

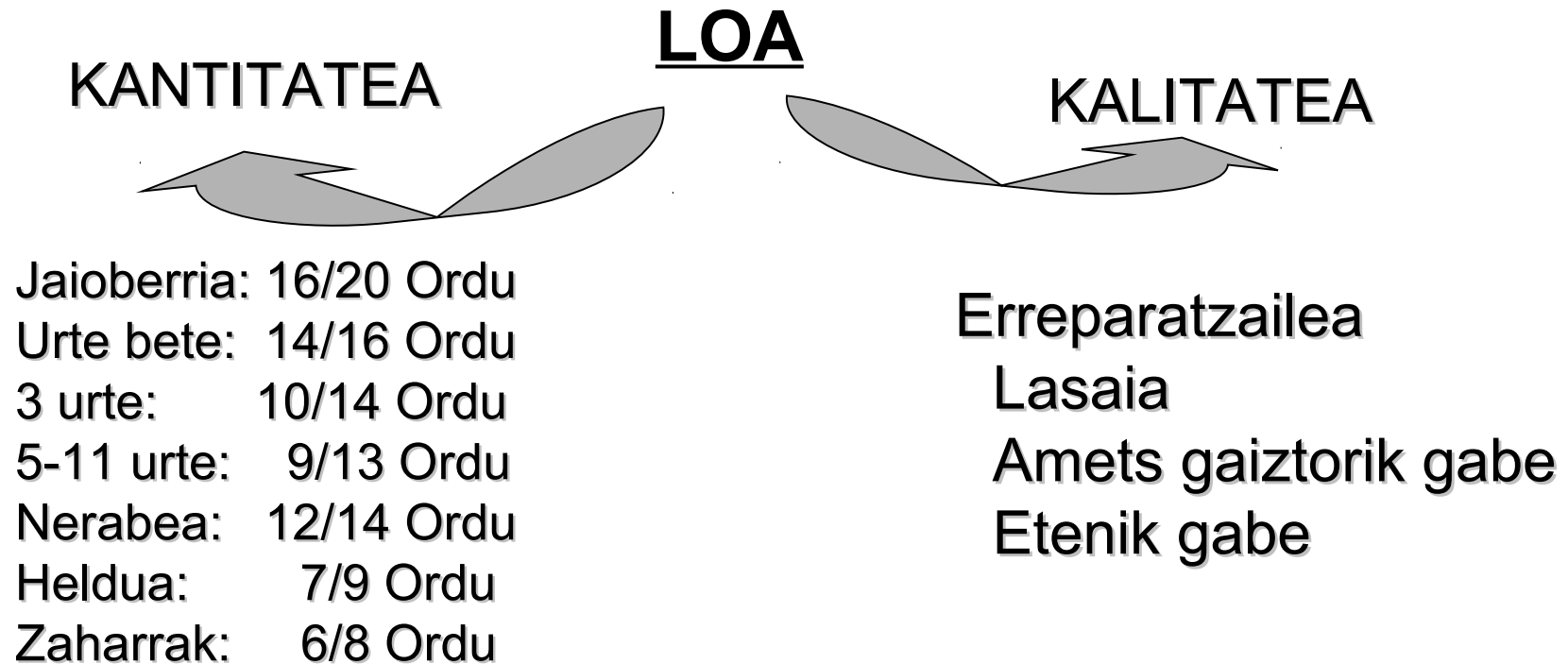
Biologikoak ↔ Psikologikoak ↔ Sozialak ↔ Kulturalak ↔ Espiritualak

Beharra era holistikoan ulertuta

Mugitu eta ezarrera egokia mantendu beharraren behaketa egiteko erreferentzi puntuak

LASAITASUN ETA DENBORA PASATZEKO EPEAK EZAGUTU

Lanean denbora libre egokiaren beharra   Siesta, denborapasak....
Epe hauen iraupena

Lo eta atsedeen hartu beharraren behaketa egiteko erreferentzi puntuak

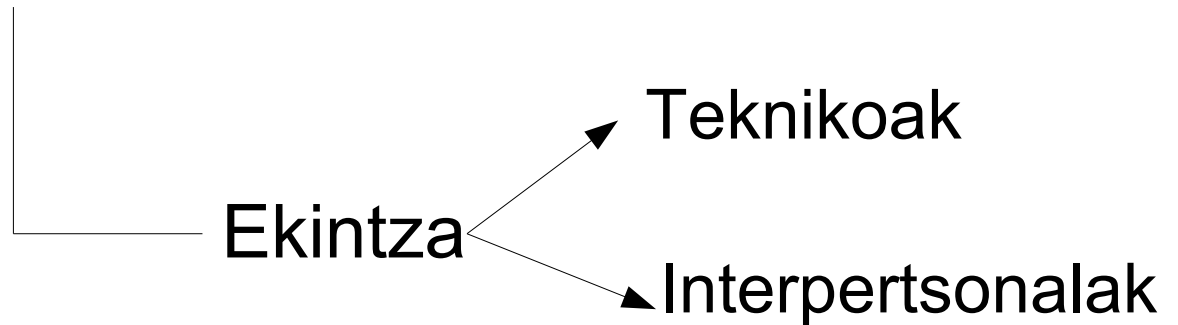
Ekintzak: Independentzia agerpenak

- **Loa bizitza zikloaren arabera**
- **Loa eta atsedeen epeak
bakoitzaren arabera planifikatu**
- **Inguru atsegina izan loa eta atsedena burutu ahal izateko**
(Zaratak, argiak, tenperatura, oheko arropa....)
- **Ordutegi erregularra**
- **Garbitasun ohiturak, Janari ohiturak, ekintza fisikoak...**

Dependentzia agerpenak

Oinarrizko zainketak

LO ETA ATSEDEN HARTU:

Oinarrizko zainketak

Helburuak

Ekintzak

Atsegintasuna lortu

- ✧ Inguru egokia ezarri oheratu aurretik
  - Ohe egokia
  - Ezarrera egokia
  - Gela aireztatua, argia gustura, zaratarik gabe
- ✧ Osasunarekiko kezkak galeraetzen lagundu:
Erlazioa eta komunikazioa landuz
- ✧ Atsedeen epealdiak bezeroarekin erabaki

Antsietatea gutxitu

- ✧ Bezeroari emozioak eta sentimenduak azaltzen utzi (entzumen aktiboa)
- ✧ Erlajazio teknikak erakutsi

6. BEHARRA

JANTZI ETA ERANTZI

JANTZI ETA ERANTZI

Gizakien beharra arropak egoerari egokituz

(Orduak, aktibitatea, klima...).

Gorputza babesteko

Gorputza apaintzeko

Mugimenduak aske
utzi behar ditu

JANTZI ETA ERANTZI

JANZKERA: Gizakiak janzten duen arropa bilduma

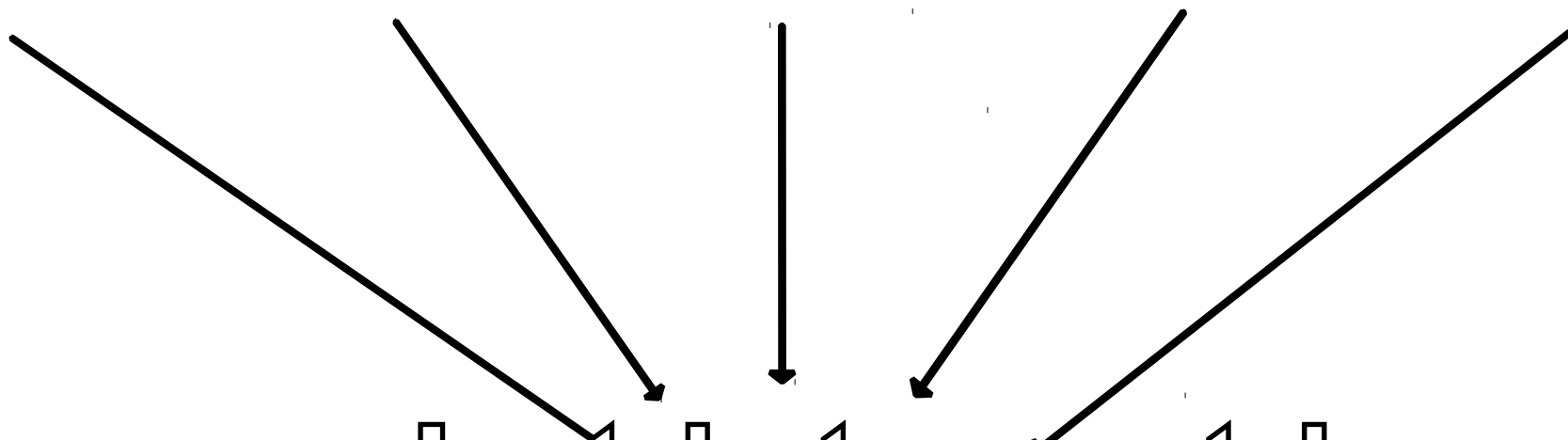
ARROPA: Gorputza babestu edo estaltzen duena

FAKTOREAK

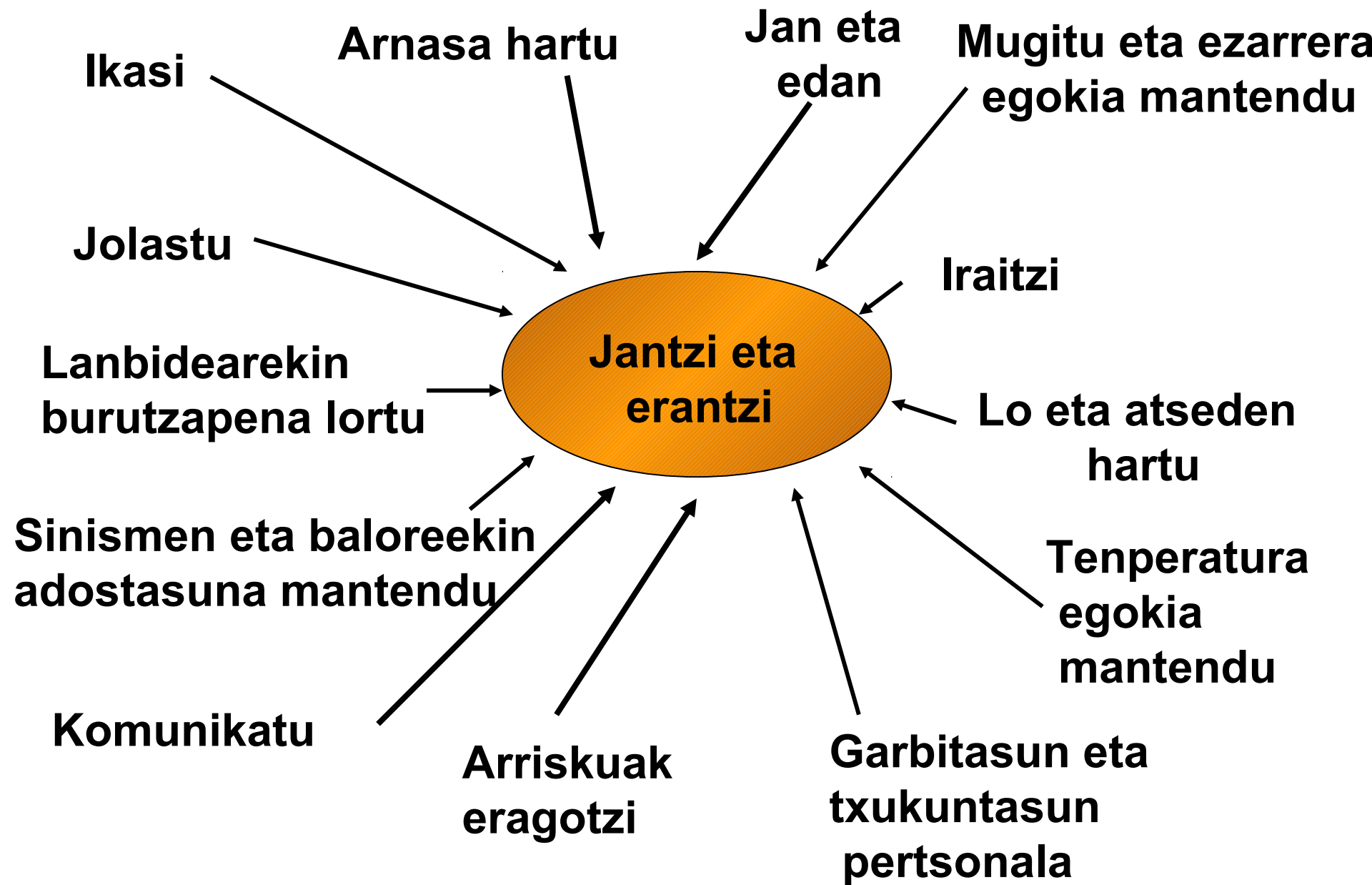
((Bakoiztasuna))

Biologikoak ↔ Psikologikoak ↔ Sozialak ↔ Kulturalak ↔ Espiritualak

Jantzi eta erantzi

Beharra era holistikoan ulertuta

JANTZI ETA ERANTZI

Behaketa egiteko erreferentzi puntuak

- Arroparen esanahia
- Aukera: Arropa bakoitzari egokitu
- Arropa funtzio fisiologikora egokituta
- Arroparen kalitatea: Klimari egokituta
- Arroparen garbitasuna
- Tresna adierazgarriak erabiltzea
- Barrukotasunaren beharra
- Janzteko eta eranzteko gaitasun fisikoak
- Pisua eta neurria

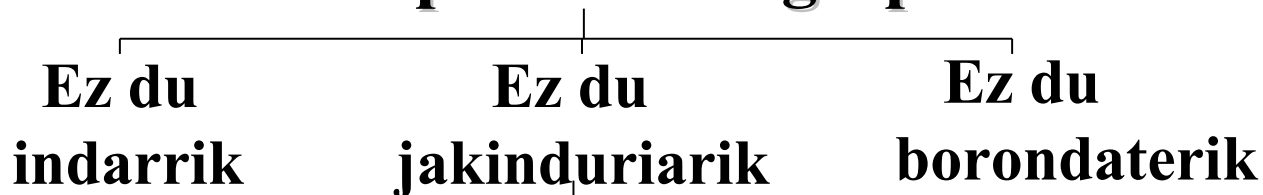
JANTZI ETA ERANTZI

Ekintzak: Independentzia agerpenak

- **Arropa egokiak aukeratu:**
  - **Tenperatura**
  - **Aktibitatea**
  - **Pisua eta neurria**
  - **Janzteko eta eranzteko gaitasun fisikoa**
  - **Moldaketarako trebetasuna**
- **Arroparen garbitasuna**

JANTZI ETA ERANTZI

Dependentzi agerpenak

Oinarrizko zainketak: Ekintza

Teknikoak

Interpertsonalak

- Arropa egokitzen lagundu
- Arropa aukeratzen lagundu
- Janzten eta eranzten lagundu

Antsietatea gutxitu → { Barrukotasuna eta lotsa errespetatu
Dagoen egoeran segurtasuna eman

7. Beharra

Tenperatura egokia mantendu

Temperatura egokia mantendu

Definizioa: Organismoaren bidez sor eta
galtzen den beroaren oreka mantendu

Neurketa: - °C
- Termometroa

ERREGULATZAILEA: Hipotalamoa

↓
Funtzioa

↓
Sortzen den beroa ←

(Termogenesisia)

→ **Galtzen den beroa**

(Termolisia)

↓
Orekatu: Temperatura iraunkorra

↕
erregulatzaileak

↓
IGOTZEAN

- Basodilatazioa
- Giharren erlajazioa
- Izerdia
- Arnasketa

↓
JAISTEAN

- Basokonstriktzioa
- Giharren kontrakzioa
(hotzikarak)
- Izerdi guruinen inhibizioa

Temperatura egokia mantendu

Termogenesis

Termolisia

Pirexia

Hipotermia

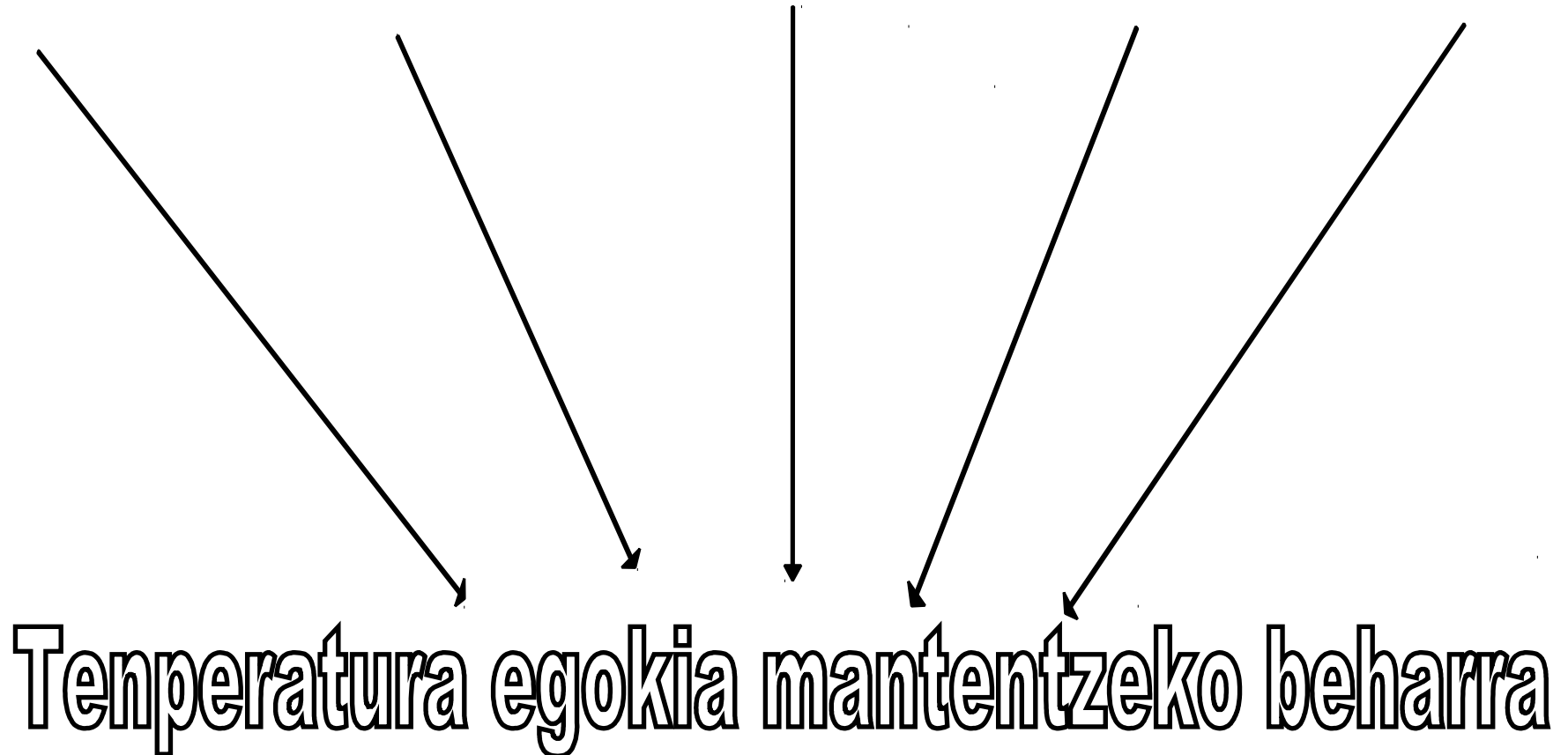
Hipertermia

Homeotermia

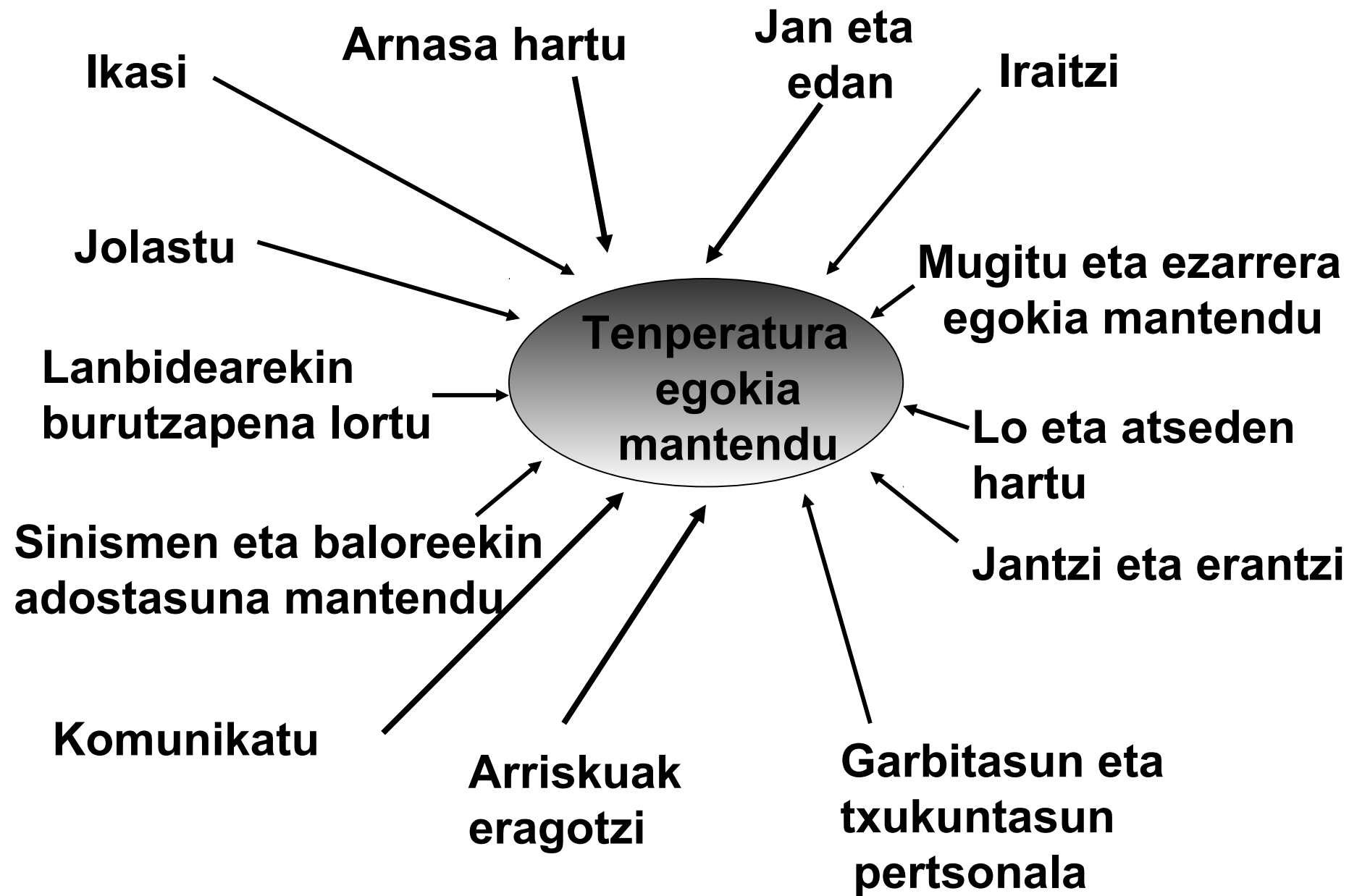
FAKTOREAK

(Bakoiztasuna)

Biologikoak ↔ Psikologikoak ↔ Sozialak ↔ Kulturalak ↔ Espiritualak

Beharra era holistikoan ulertuta

Tenperatura egokiaren behaketa egiteko erreferentzi puntuak

Tenperatura normala

- Azala: Arrosa**
- Tenperatura epela**
- Izerditze eskasa**

Biziaren zikloa eta sexua kontutan izanez 36-37 °C

Inguruko tenperatura 18-25 °C

Tenperatura egokia mantendu

Ekintzak:
Independentzi
agerpenak

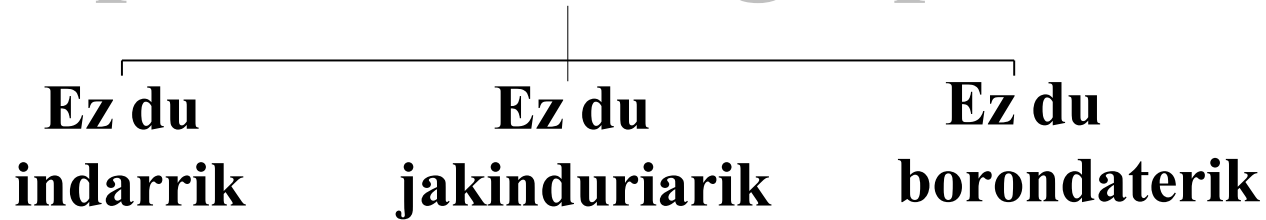
Beroa edukiz gero:

- Janariak murriztu kantitatean eta kalorietan
- Likidu eta janari hotzak hartu
- Esfortzu fisikoak gutxitu
- Ondo aireztatu ingurua
- Arropa gutxi eta zabala

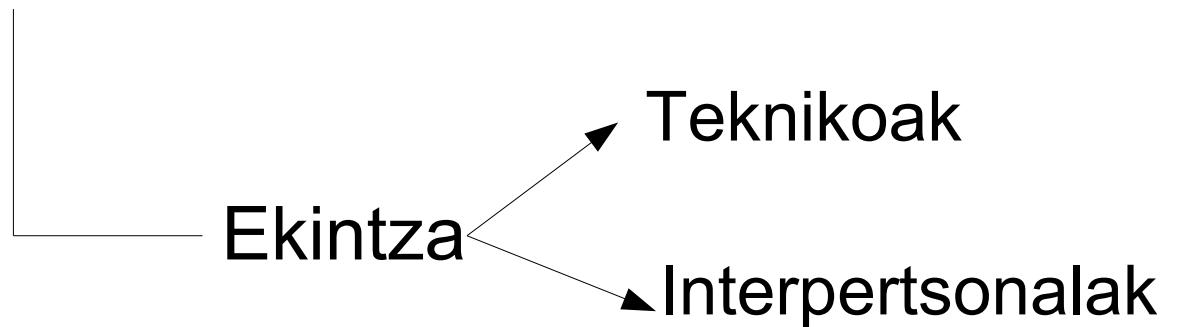
Hotza izanez gero

- Janariak eta kaloriak gehitu
- Likido eta janari beroak irentsi
- Ariketa muskularrak
- Kalefakzio egokiak
- Arropa lodia erabili

Dependentzia agerpenak

Oinarrizko zainketak

Tenperatura egokia mantendu: Oinarrizko zainketak

Helburuak

**Gorputzaren
tenperatura jaitsi
Berotasun gehiegi badu**

HIPERTERMIA

**Gorputzaren
tenperatura gehitu
bero defizita badu:**

HIPOTERMIA

Parametroak lortu

Ekintzak

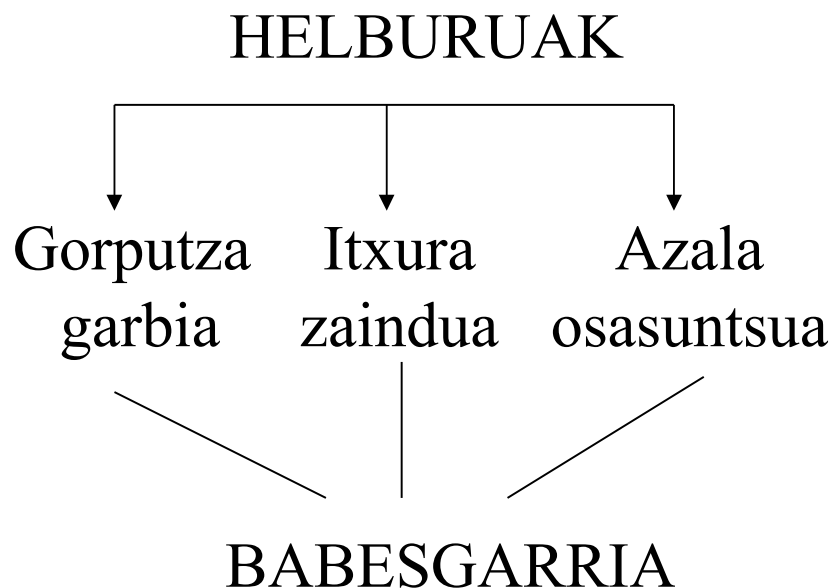
- ✧ Ingurua aireztatu: Bentilazio egokia
  - ✧ Bezeroa arropa gutxirekin mantendu
  - ✧ Esfortzu fisikoak behar-beharrekoetara murriztu
  - ✧ Likidu hotzak eskaini
  - ✧ Kaloria asko duten janariak murriztu
  - ✧ Hotza zuzen zuzenean jarri (Konpresak, izotza)
  - ✧ Ezpainak eta ahoa hidratatu eta mantendu
  - ✧ Arropa edo ohe arropa behar den guztietan aldatu
-
- ✧ Poliki-poliki joan berotzen bezeroa (mantak, ur poltsak)
  - ✧ Likidu eta janari beroak eskaini; Gutxi eta sarri
  - ✧ Berotzeko ariketa muskularra
-
- ✧ Tenperatura kontrolatu: Termometroaren bidez

8. Beharra

Garbitasuna eta
txukuntasun pertsonala

Garbitasuna eta txukuntasun pertsonala

Garbia, zaindua, eta azala
babestua izateko beharra

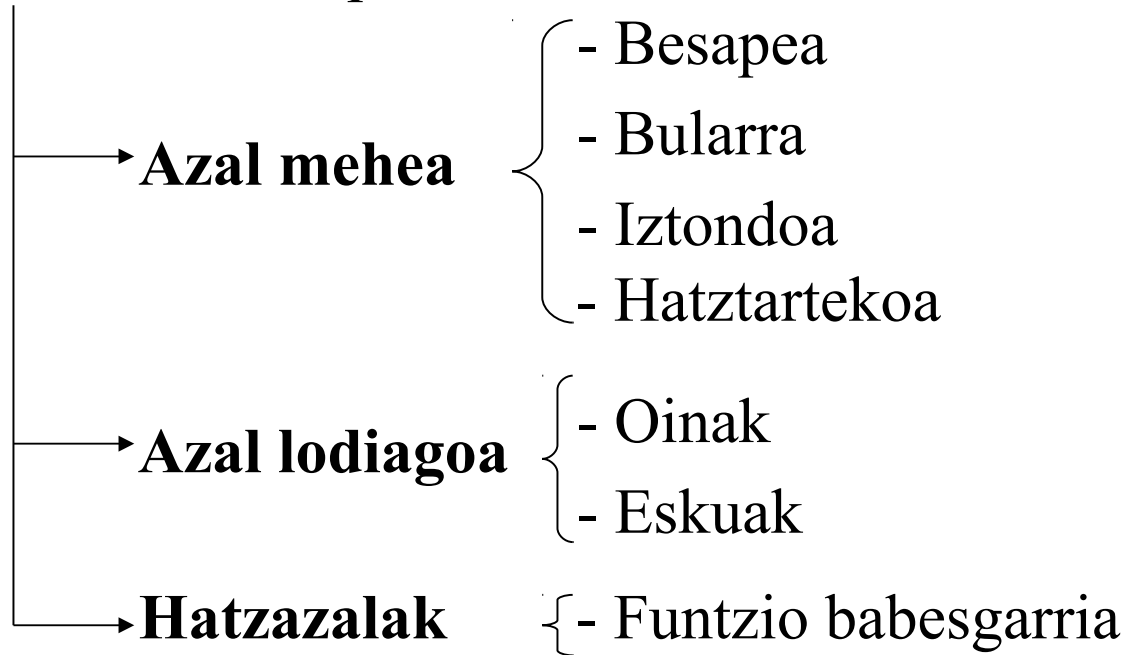

Garbitasuna eta txukuntasun pertsonala

A Z A L A (Sistema tegumentario)

GERUZAK

A) Epidermis: Kanpoko

B) Dermis:

Barrukoa: Euskarri funtzioa

- Bilgor guruinak
- Ile folikuloa
- Izerdi guruinak
- Nerbioak
- Odol basoak

A H O A

BIOLOGIKOAK

PSIKOLOGIKOAK

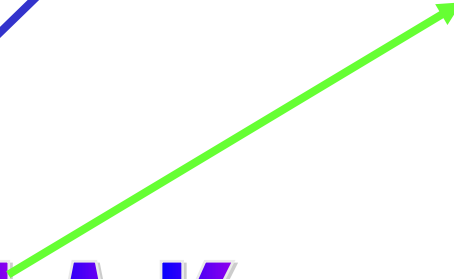
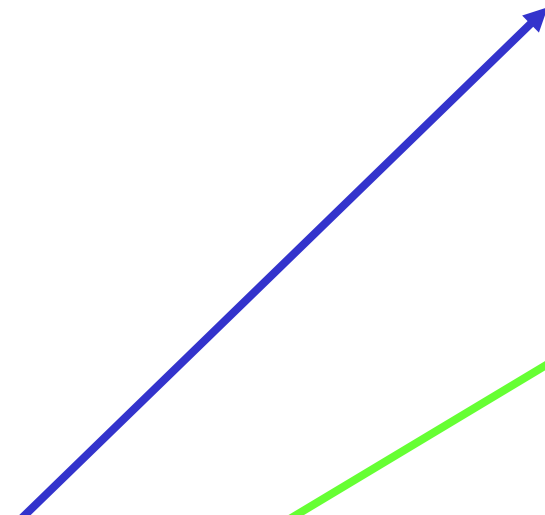
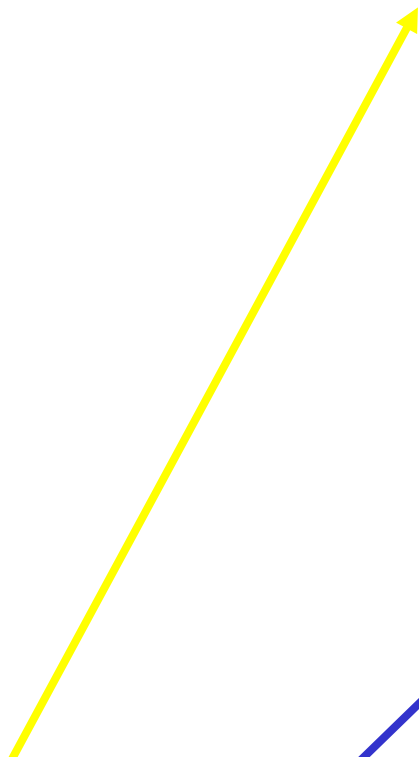
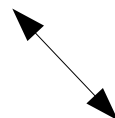
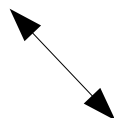
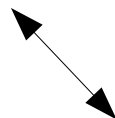
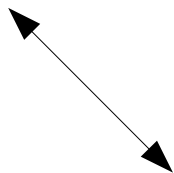
SOZIALAK

KULTURALAK

IZPIRITUALAK

FAKTOREAK

(Bakoiztasuna)

Beharra era holistikoan ulertuta

Garbitasuna eta txukuntasun pertsonalaren beharraren behaketa egiteko erreferentzi puntuak

GARBITASUN

(*maiztasuna,*

OHITURAK: - Bainu edo dutxa → *denbora,*
produktuak....)

AZALA:

- Garbitasuna
- Kolorea
- Zimurrak
- Leuntasuna
- Hezetasuna...

ILEAK:

- Garbitasuna,
- Itxura,
- Luzetasuna

BELARRIAK:

- Garbitasuna,
- Konfigurazioa

SUDURRA:

- Garbitasuna,
- Mukosak
- Mukosen hezetasuna

BEGIAK:

- Garbitasuna
- Protesiak

AHOA - HORTZAK

- Garbitasuna
- Konfigurazioa
- Protesiak
- Kolorazioa
- Hezetasuna
- Arnashatsa

HATZAZALAK

- Garbitasuna
- Konfigurazioa
- Luzetasuna
- Kolorazioa

Garbitasuna eta txukuntasun pertsonala

Ekintzak:

Independentzia agerpenak

Garbitasuna eta bainua

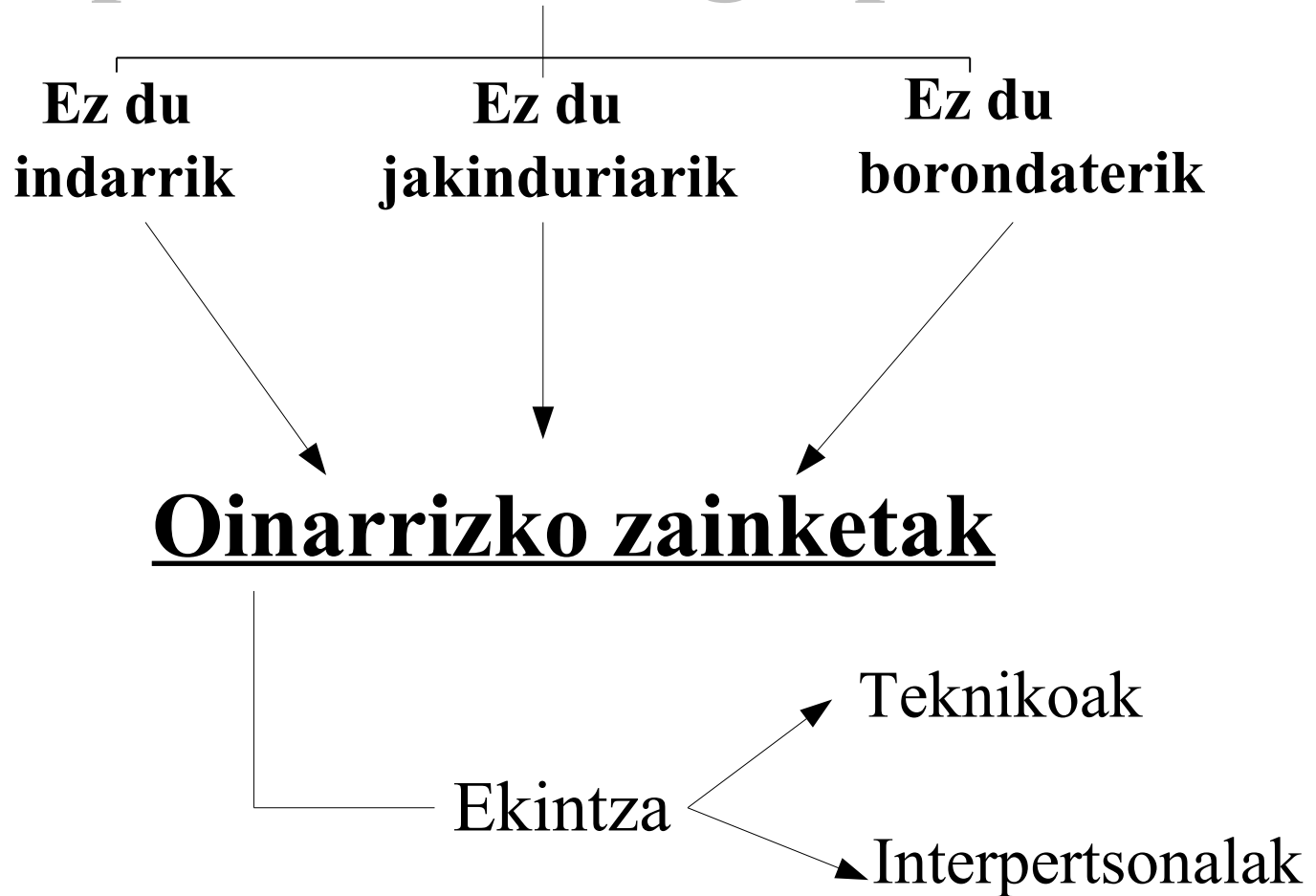
- Dutxa nagusitu bainu aurrean
- Xaboi egokiak erabili
- Uraren tenperatura egokia
- Garbiketa praktikak ikasi
- Eskuak garbitu
- Genitalak garbitu

**Hortzak eta ahoa
garbitu eta zaindu**

Ilea garbitu eta zaindu

Hatzazalak garbitu eta zaindu

Dependentzia agerpenak

Garbitasuna eta txukuntasun pertsonala

OINARRIZKO ZAINKETAK

Helburuak

Gorputzaren garbitasuna era egokian mantendu:

- Gorputz garbia
- Azala babestuta
- Itxura zaindua

Ekintzak

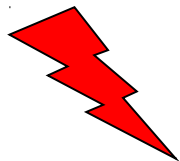
- Bezeroari bainu edo dutxan lagundu
- Azala hidratatu
- Gustuak ezagutu
- Itxura fisiko egokia mantentzeko motibazioa lortzen lagundu (manikurak, koloniak, makillajeak....)

9. Beharra

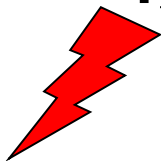
Arriskuak eragotzi

Arriskuak eragotzi

Barruko

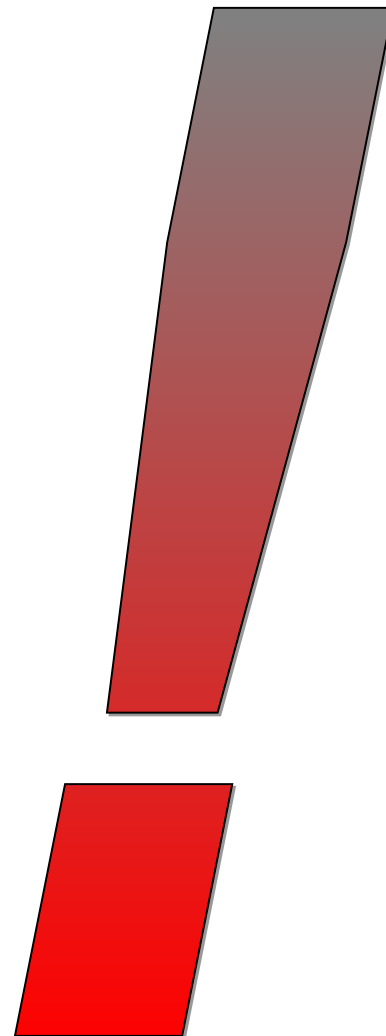
Kanpoko

**Erasoaldien aurrean
gizakiak babesa sentitzeko
duen beharra**

**Osotasun
fisiko eta psikologikoa
mantendu ahal izateko**

Arriskuak eragotzi

Terminologia

Ingurugiroa: Kondizio natural edo kulturalen bilduma.

Inmunitatea: Dauzkagun edo hartzen ditugun propietateak mikroorganismoek aurka egiteko aukera ematen digutenak.

Aurre neurriak: Arriskuak eragozteko egiten diren ekintzak.

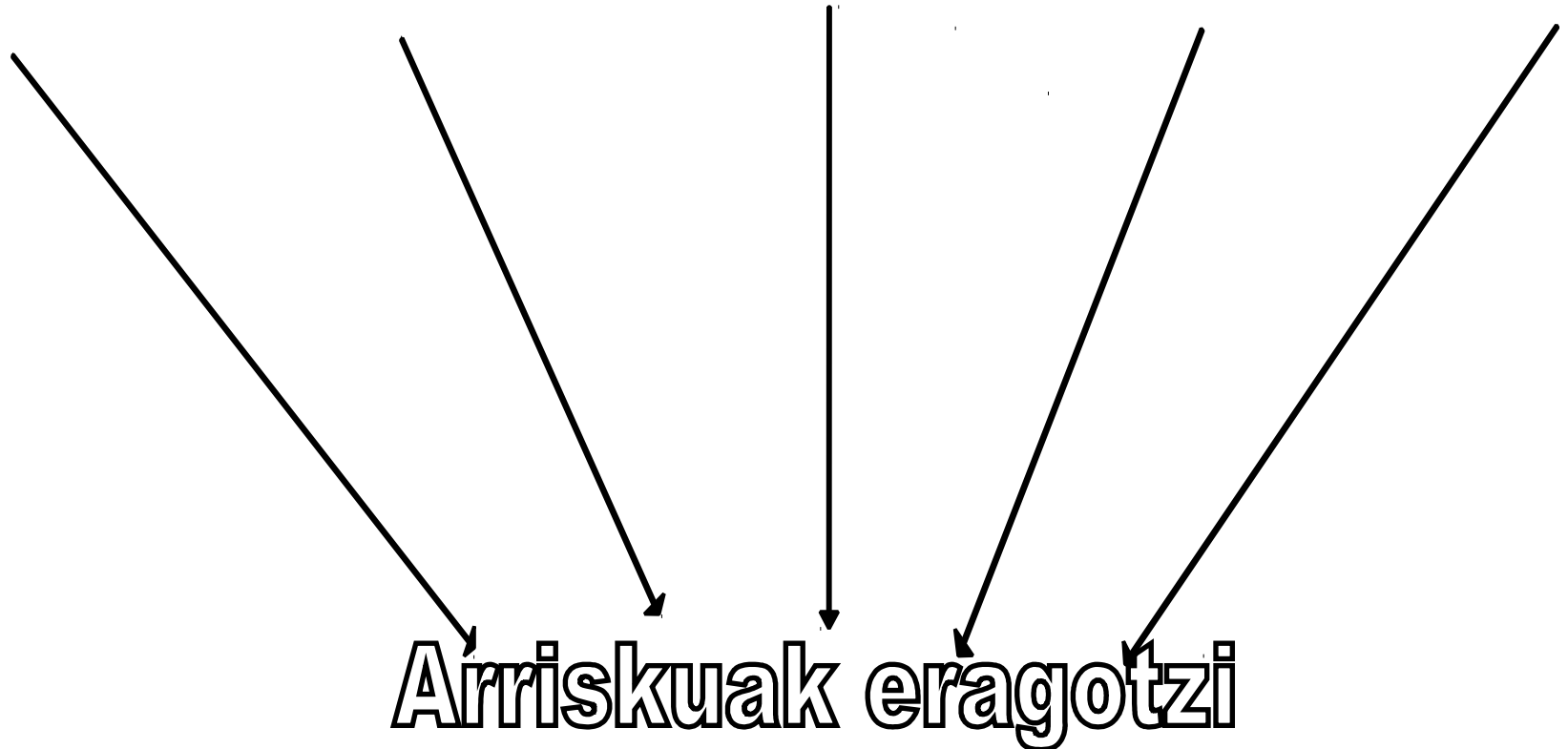
Defentsa mekanismoak: Gizakiak egiten duen esfortzua arriskuen aurrean osotasuna mantendu ahal izateko.

Segurtasuna: Arriskua egoeratatik babestua sentitzea.

FAKTOREAK

(Bakoiztasuna)

Biologikoak ↔ Psikologikoak ↔ Sozialak ↔ Kulturalak ↔ Espiritualak

Arriskuak eragotzi beharraren behaketa egiteko erreferentzi puntuak

AURRE NEURRIAK

Segurtasun fisikoa

Istripuak
Infekzioak
Gaixotasunak
Inguruko erasoaldiak

Segurtasun psikologikoa:

Atsedena eta erlajazioa
Emozioen kontrola
Defentsa mekanismoen erabilera
Erlijioen bat praktikatzea

Segurtasun soziologikoa:

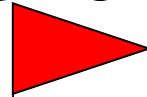
Ingurugiro osasungarria
Aidearen kalitatea eta hezetasuna (% 30-60)
Inguruko tenperatura (18-25°C)

Arriskuak eragotzi

Ekintzak:

Independentzia agerpenak

Erraztuko dute:

FILOSOFIA

Aurre hartu edo gutxitu

- Arriskuak
- Istripuak
- Gaixotasunak
- .....

IKASKETAK

BAKOITZAREN EKINTZAK:

SOLIDARITATEA

SEGURTASUN FISIKOA

- Etxeetan, lantokietan.....
(Argindarra, kimikoak, sua ...)

SEGURTASUN PSIKOLOGIKOA

- Atsedena eta loa
- Talde bateko partaideak
- Lagunak

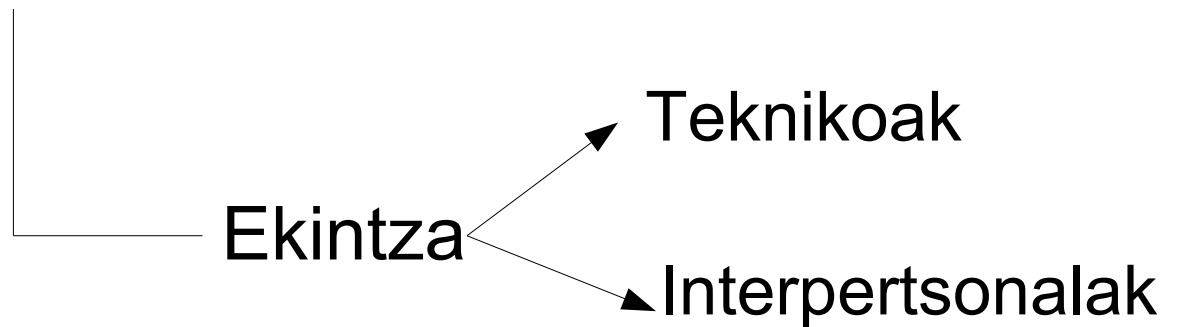
SEGURTASUN GIZAKULTURALA

- Bidaiak
- Aisia eta jolas lekuetan
- Kutsadura ekidinez edo aurre hartuz
- Lan toki osasuntsua

Dependentzia agerpenak

Oinarrizko zainketak

Arriskuak eragotzi

OINARRIZKO ZAINKETAK

Helburuak

Bezeroren osotasun
fisikoa babestu

Ekintzak

Aurre neurriak:

- ISTRIPUAK

Heziketa Sanitaria

Heziak erabili

.....

- INFEKZIOAK

Heziketa Sanitaria

Garbitasun neurriak: Asepsia

.....

- GAIXOTASUNAK

Heziketa Sanitaria

Higiene pertsonala

.....

Arriskuak eragotzi

OINARRIZKO ZAINKETAK

Helburuak

Bezzeroaren osotasun
psikologikoa babestu

Segurtasun
soziologikoa
eskaini

Ekintzak

Bezzeroari - Erlajazio teknikak erakutsi
- Erlajazio masaiak
- Arnasketaren dinamika
- .....

Gizarte programak egiterakoan
taldeekin lan egin

10. Beharra

Komunikazioa

V. Henderson (1897-1996)

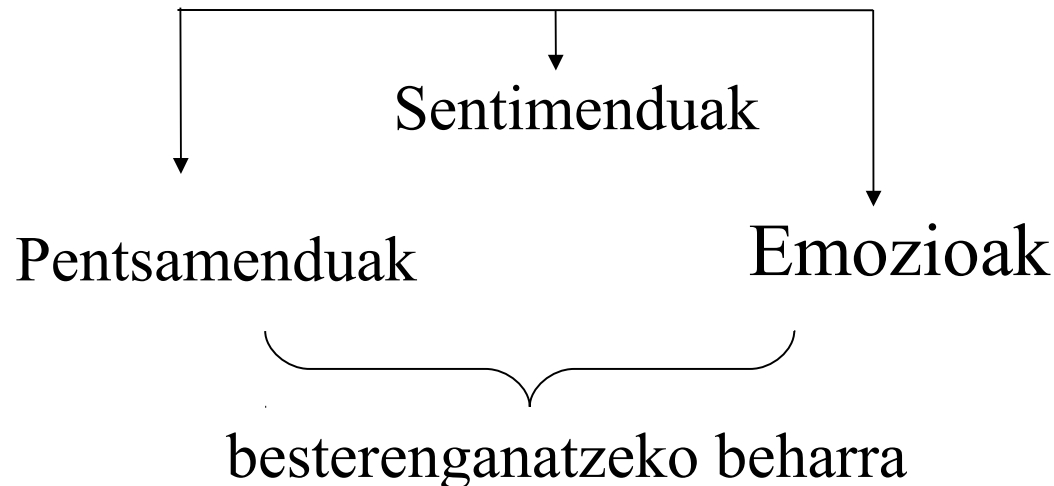
Definizioa:

KOMUNIKAZIO BEHARRA

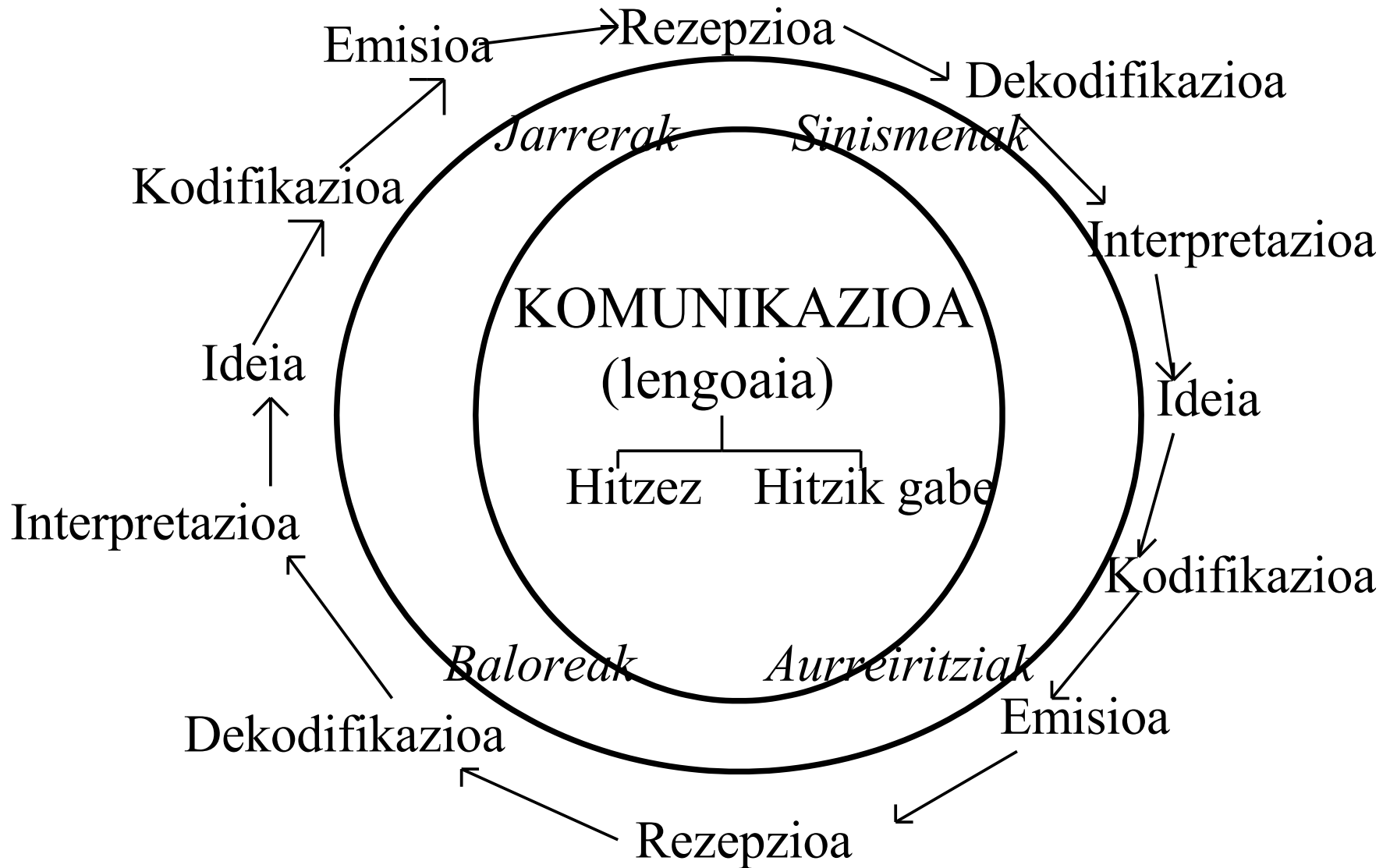
Gizakiek beste gizakiekin elkar erlazionatzeko duten beharra

KOMUNIKAZIOA:

Pertsona batek besteei

KOMUNIKAZIO PROZESUA

TERMINOLOGIA

Entzute-Entzumena

Emaille-Igorle

**Norberaren
ezaguera**

Hartzaile-jasotzaile

Sinbolo

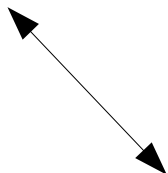
Mezua

Lengoaia

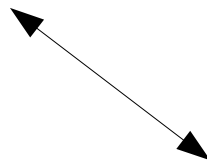
Irakurri eta idatzi

Prozesu dinamikoa

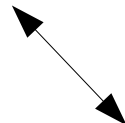
BIOLOGIKOAK

PSIKOLOGIKOAK

SOZIALAK

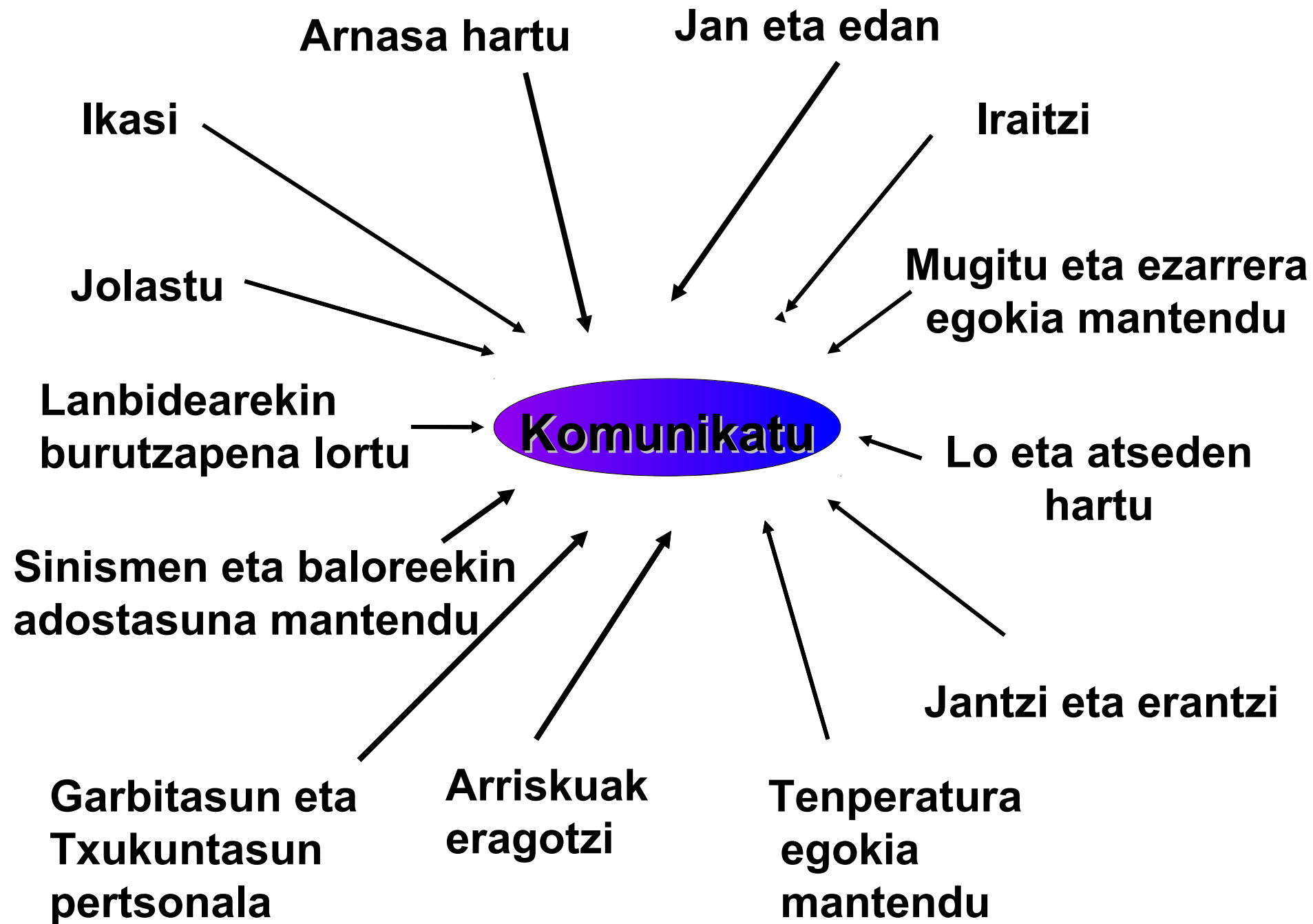
KULTURALAK

IZPIRITUALAK

FAKTOREAK

(Bakoiztasuna)

Komunikatu beharraren behaketa egiteko erreferentzi puntuak

BIOLOGIKOAK

Zentzuen funtzionamendua
Hitz egiteko gaitasuna
Hitz gabeko espresioa

PSIKOLOGIKOAK:

Gaitasuna adierazteko

- Beharrak**
- Nahiak**
- Iritziak**
- Emozioak**
- Ideiak**

Mezuak jasotzeko gaitasuna

SOZIOLOGIKOAK:

Talde batetan sartuta egoteak
Gizartean komunikatzeko behar den distantzia

Komunikatu

Zentzuen funtzionamendu egokia lortu

Ekintzak:
Independentzia
agerpenak

- Azterketa periodikoak
- Zentzuak ez fortzatu
(ikusmena, entzumena, ...)

Hitzezko espresioa

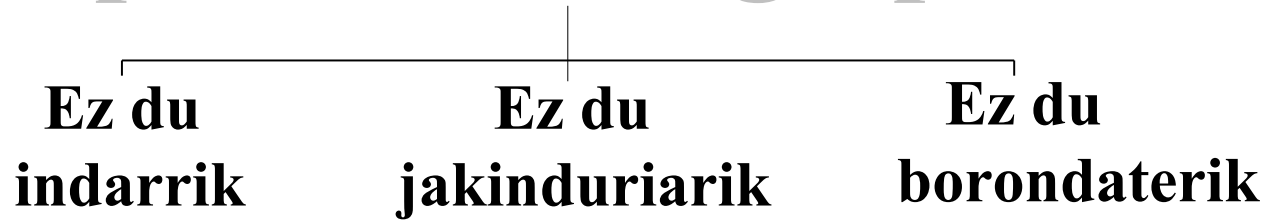
- Berbategi zabala
- Arnasketaren dinamika
egokia
Espresioa errazteko
pentsamendu argiak

Hitzik gabeko espresioa

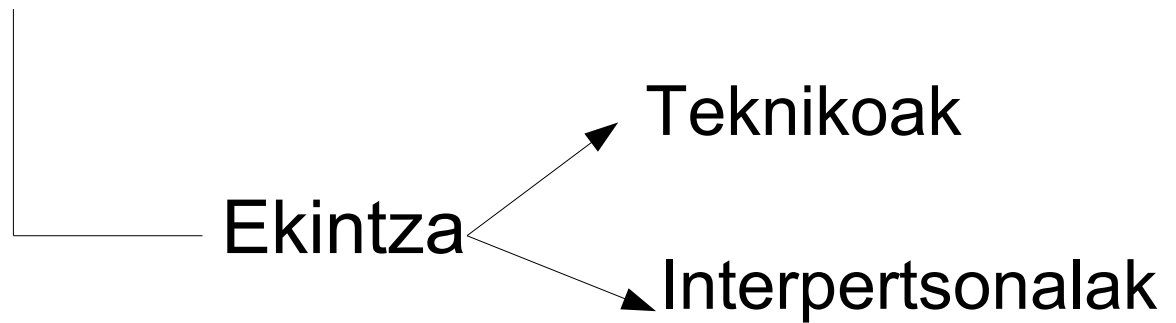
Gorputz mekanika
menperatzea

Dependentzia agerpenak

Oinarrizko zainketak

Komunikazioa

Ekintzak

Helburuak

**Bezeroak era egokian
komunikatzea**

**Norberaren ezaguera
eta ikuspegi ona lortu**

Komunikazioa dituen gaitasunari egokitu

Entrenamendu ariketak egin

Entzumen aktiboa erabiliz:

- Bakoitzaren gaitasuna onartu eta erabili
- Bakoitzari beharrak, sentimenduak,
ideialak, nahiak adierazten utzi
- Norberari erabakiak hartzen utzi

Erlajazio teknikak erakutsi:

- Komunikazioa
- Erlajazioa

11. Beharra

Sinismen eta baloreekin
adostasuna mantendu

V. Henderson (1897-1996)

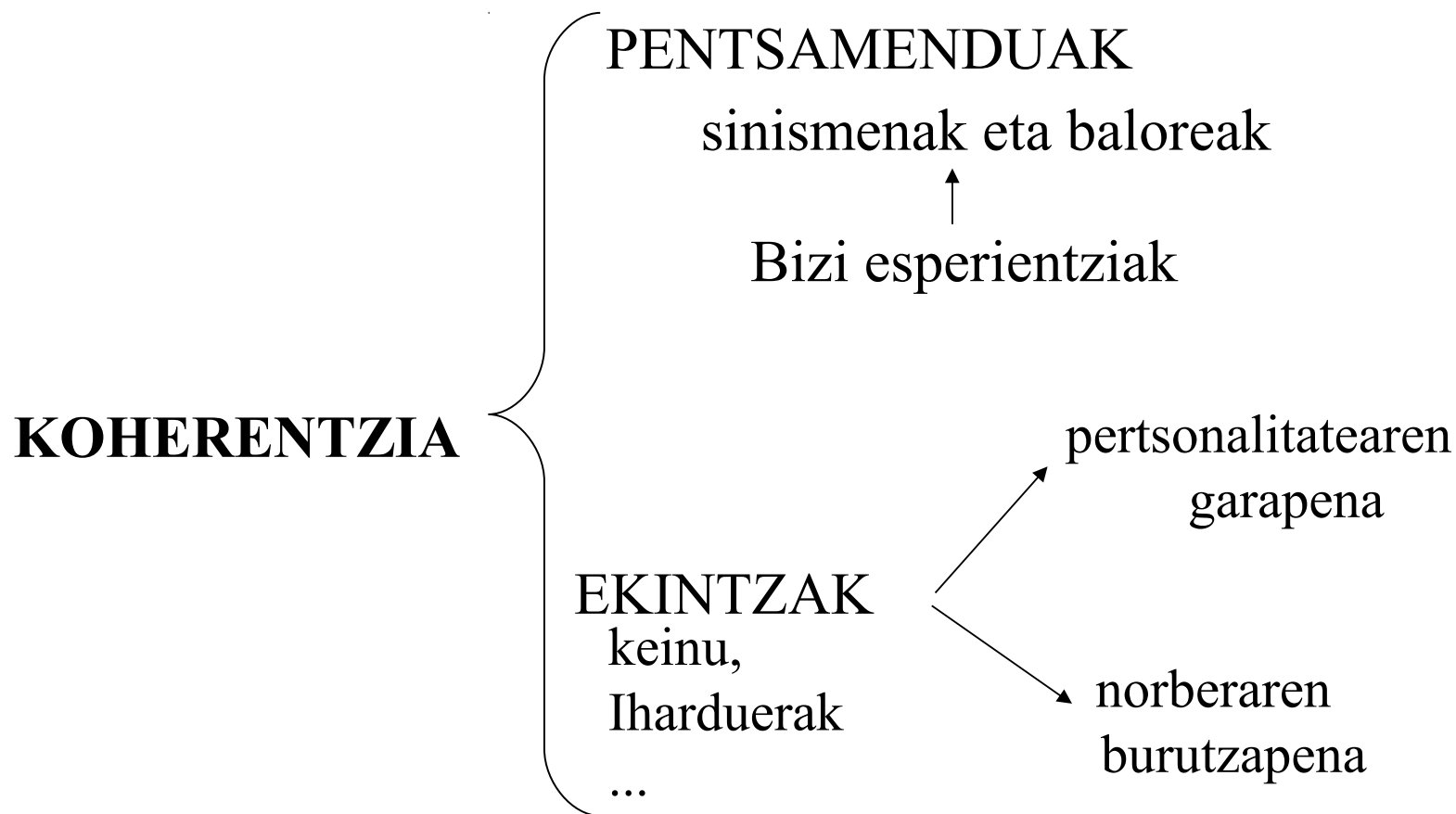
NORBERAREN SINISMEN ETA BALOREEKKIN ADOSTASUNA MANTENTZEKO BEHARRA

Gizakien jarduerak:

Gizakiak egiten dituen keinu eta ekintzak

- ongi eta gaizki
- justizia
- ideologiaren partaidetza
- iritziarekin adostasuna

NORBERAREN SINISMEN ETA BALOREEKIN ADOSTASUNA MANTENTZEKO BEHARRA

**NORBERAREN SINISMEN
ETA BALOREEKIN ADOSTASUNA
MANTENTZEKO BEHARRA**

Terminologia

Fedea

Sinismenak

Erljioa

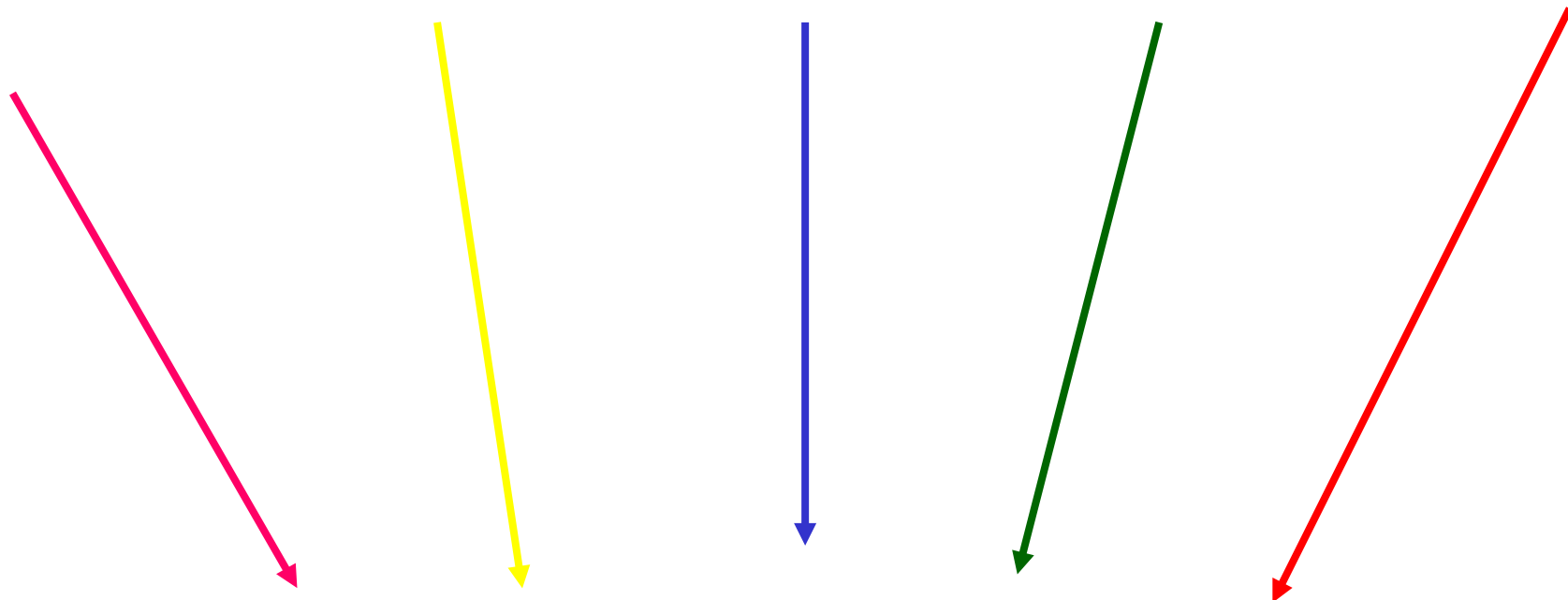
Morala

Errituala-Erritoa

Ideologia

FAKTOREAK (Bakoiztasuna)

BIOLOGIKOAK ↔ PSIKOLOGIKOAK ↔ SOZIALAK ↔ KULTURALAK ↔ IZPIRITUALAK

**Sinismen eta baloreekin
adostasuna mantendu**

Beharra era holistikoan ulertuta

Sinismen eta baloreekin adostasuna mantendu

Beharraren behaketa egiteko erreferentzi puntuak

- Gorputzaren keinu eta jarrerak
- Erlijio zeremonietan parte hartzea
- Gauza adierazgarriak eramatea
(dominak, amuletoak,...)
- Arauak jarraitzea
- Irakurketak
- Talde erlijioso, humanitario,
politiko edo norberarentzat interesa
duen taldeetan parte hartzeak
- Humanitario, sorkuntza
ekintzetan konpromezu izatea.

Sinismen eta baloreekin adostasuna mantendu

Ekintzak:

Independentzia agerpenak

GIZARTEAN

**Baloreak bultzatu (tolerantzia, solidaritatea)
gizartearen biziraupena eta mundu justua lortu ahal izateko**

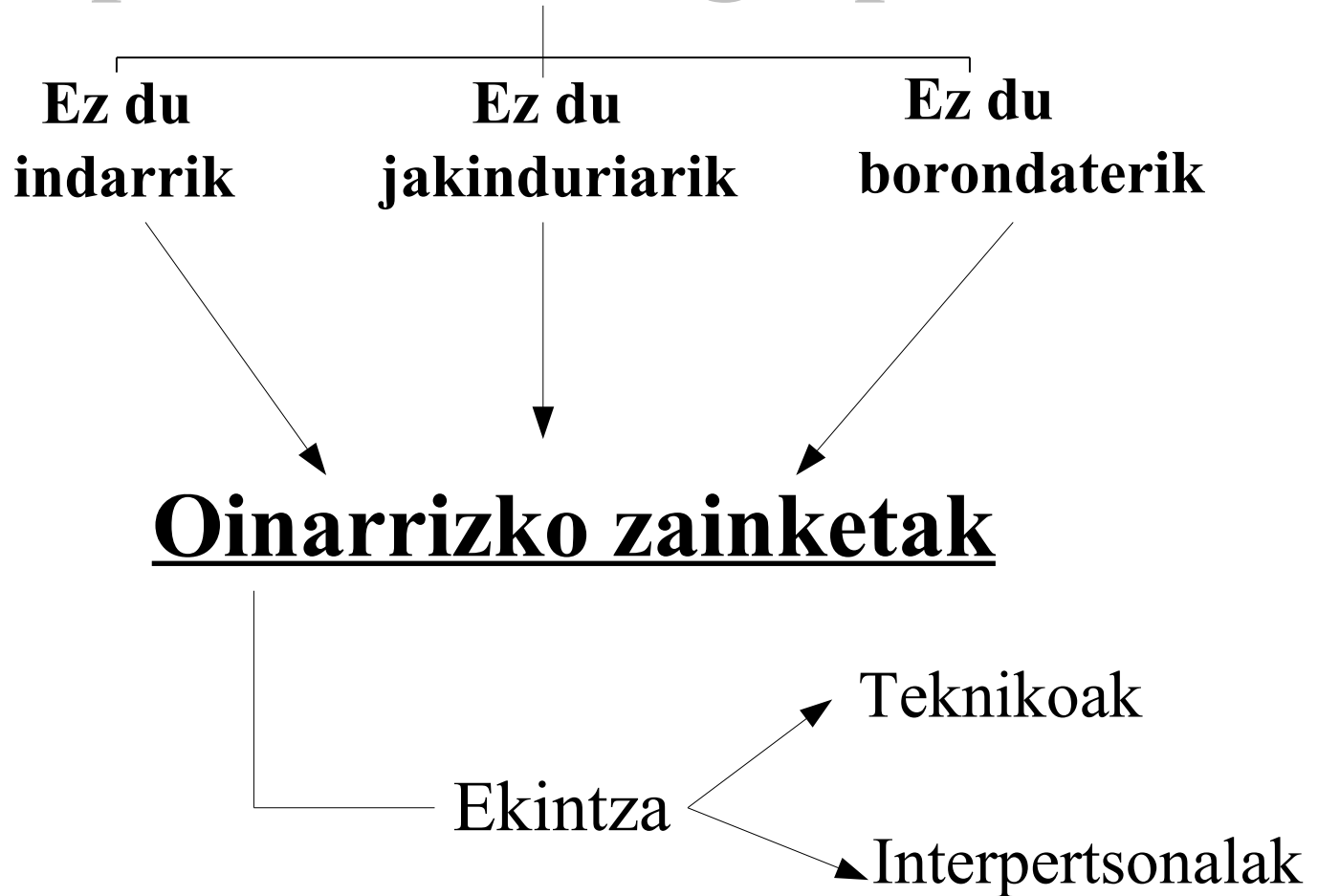
FAMILIAN

**Ingurua hobetuz portaera egokiak bultzatu balore, sinismen eta
ideialarekin adostasuna mantenduz**

PERTSONA

**Zure pentsaerarekin bat datozen ekintza egokiak burutu
Bizitzari eta heriotzari zentzua aurkitu**

Dependentzia agerpenak

SINISMEN ETA BALOREEKIN ADOSTASUNA MANTENDU

Oinarrizko zainketak

Helburuak

**Norberaren gaitasunak
era zabalenean
erabiltzen lagundu**

- Autoestima bultzatu

Ekintzak

- ✧ Bezeroaren izena erabili
- ✧ Errespetu osoa
- ✧ Informazioa eman norberak erabakiak hartu ahal izateko
- ✧ Bezeroarekin egin zainketaren plangintza ahal den guztietan
- ✧ Norberaren gustura egokitutako ekintzak eskaini
- ✧ Bideak eskaini besteek egindako proposamenetan parte hartzeko

.....

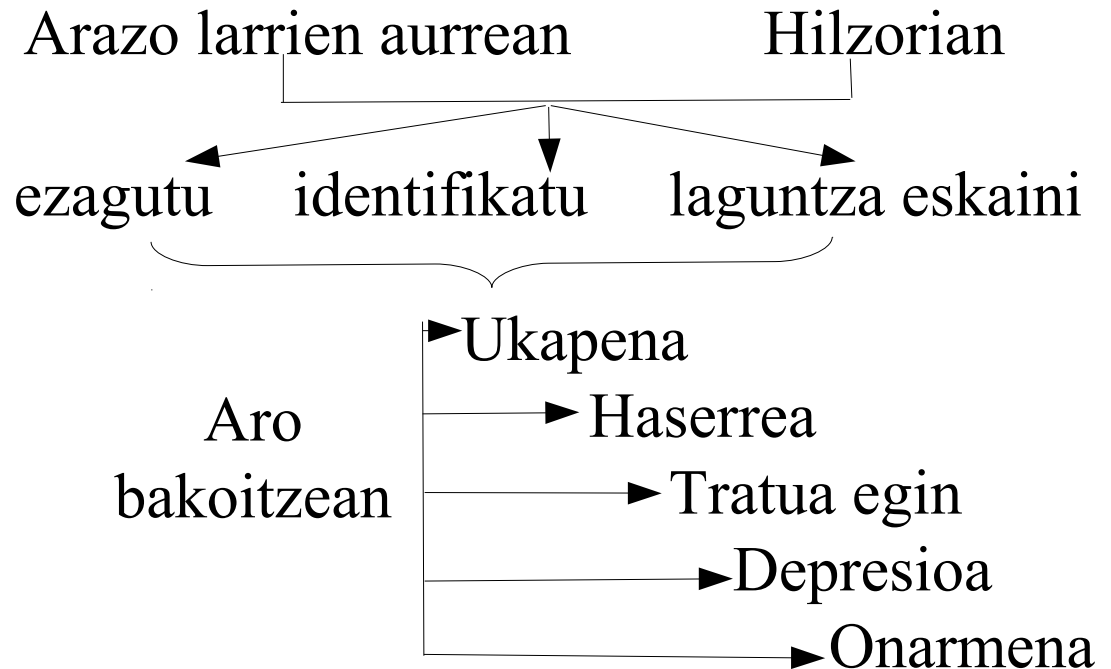
SINISMEN ETA BALOREEKIN ADOSTASUNA MANTENDU

Oinarrizko zainketak

Helburuak

Norberaren gaitasunak
era zabalenean
erabiltzen lagundu

Ekintzak

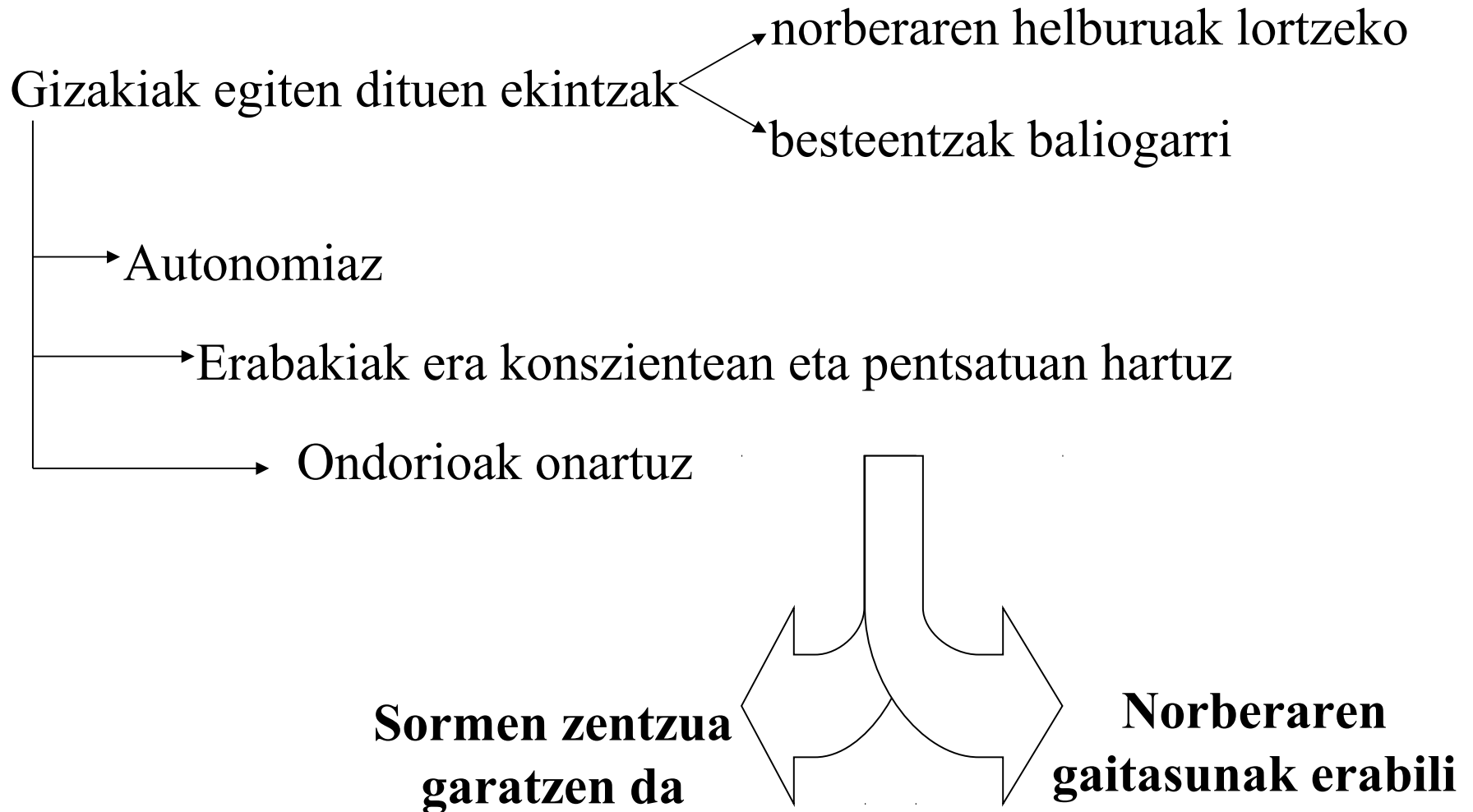
(E. Kübler Ross)

12. Beharra

Lanbidearekin burutzapena lortu

V. Henderson (1897-1996)

Lanbidearekin burutzapena lortu

Lanbidearekin burutzapena lortu

Terminologia

Autonomia

Gizarte errola

Autoestima

Gizarte Estatusa

Balorazioa

Lanbidearekin burutzapena lortu (Bakoiztasuna)

BIOLOGIKOAK

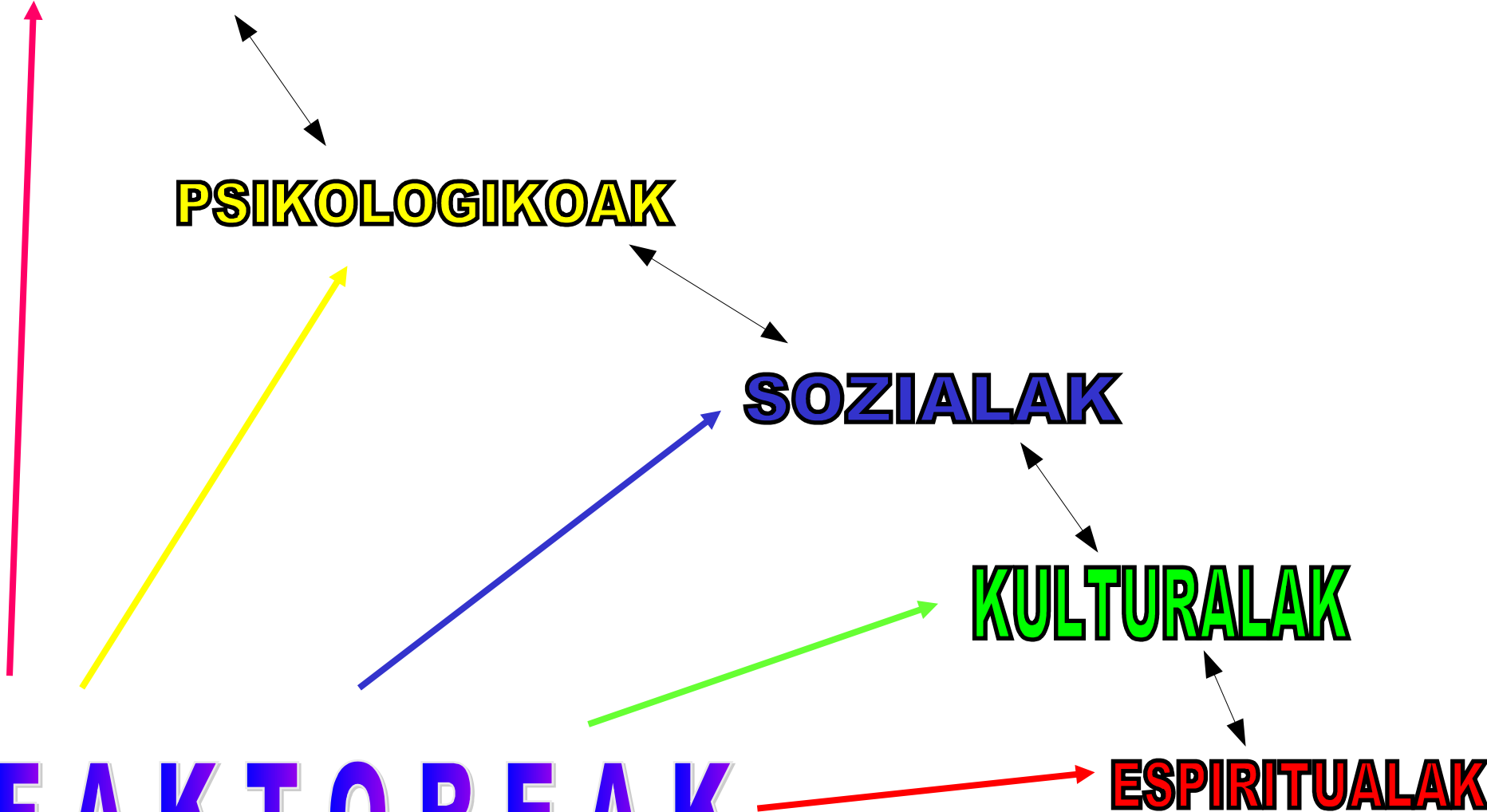
PSIKOLOGIKOAK

SOZIALAK

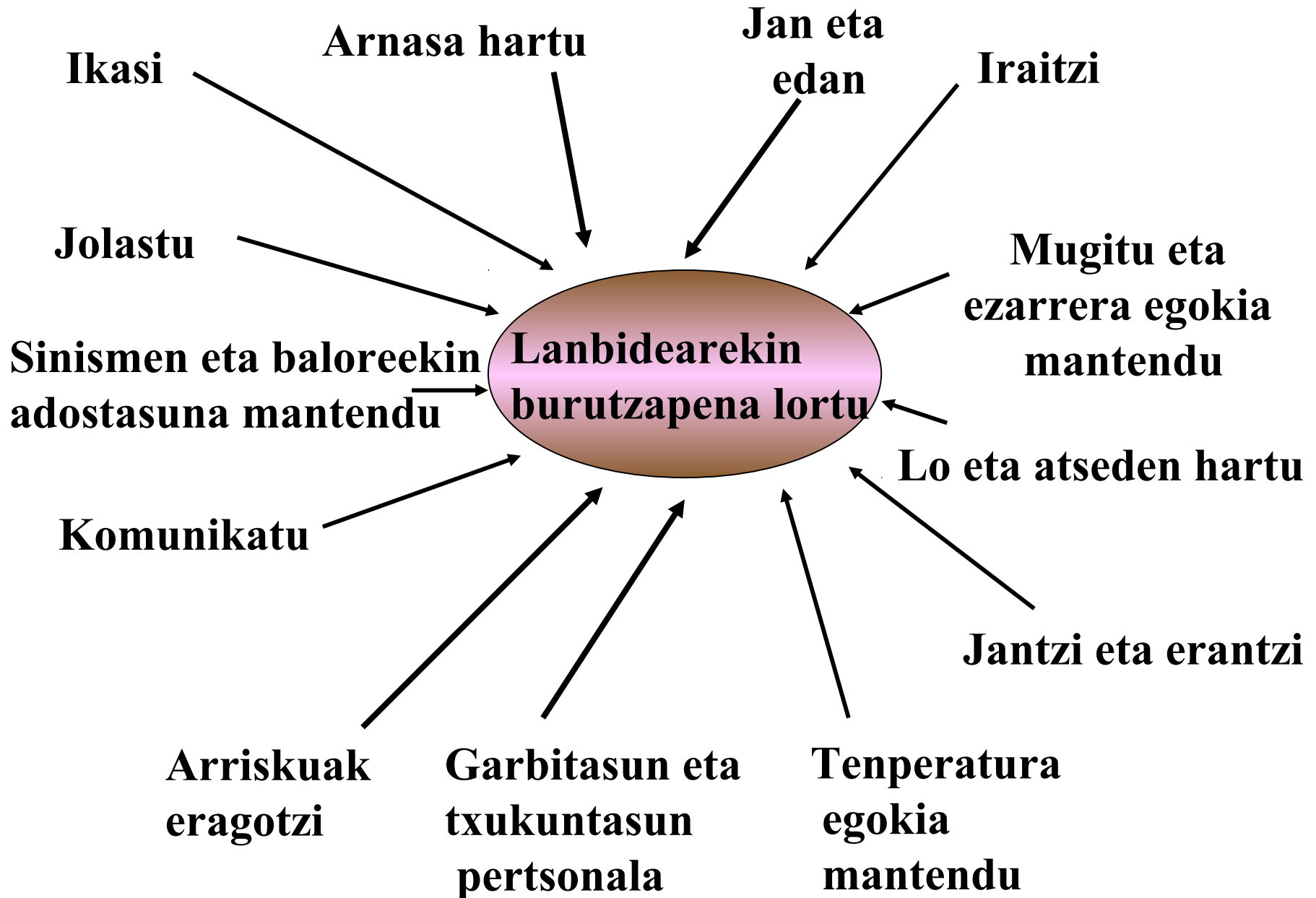
KULTURALAK

ESPIRITUALAK

FAKTOREAK

Beharra era holistikoan ulertuta

Lanbidearekin burutzapena lortu

Beharraren behaketa egiteko erreferentzi puntuak

BIOLOGIKOAK

Organismoaren funtzionamendu egokia

PSIKOLOGIKOAK

Ongintza manifestazioak

Autokritika, Autoestima, Autoirudia

SOZIOLOGIKOAK:

Haurrak: Jokua – kirola
Eskola

Helduak: Lana
Gizarte errolak
Aisialdiako ekintzak

Lanbidearekin burutzapena lortu

Ekintzak:

Independentzia agerpenak

FISIOLOGIKOAK

Norberaren gaitasunak kontutan hartuz aukeratu ekintzak

PSIKOLOGIKOAK

Norberaren ezaguera

Gogoeta

Esperientziak

SOZIOLOGIKOAK:

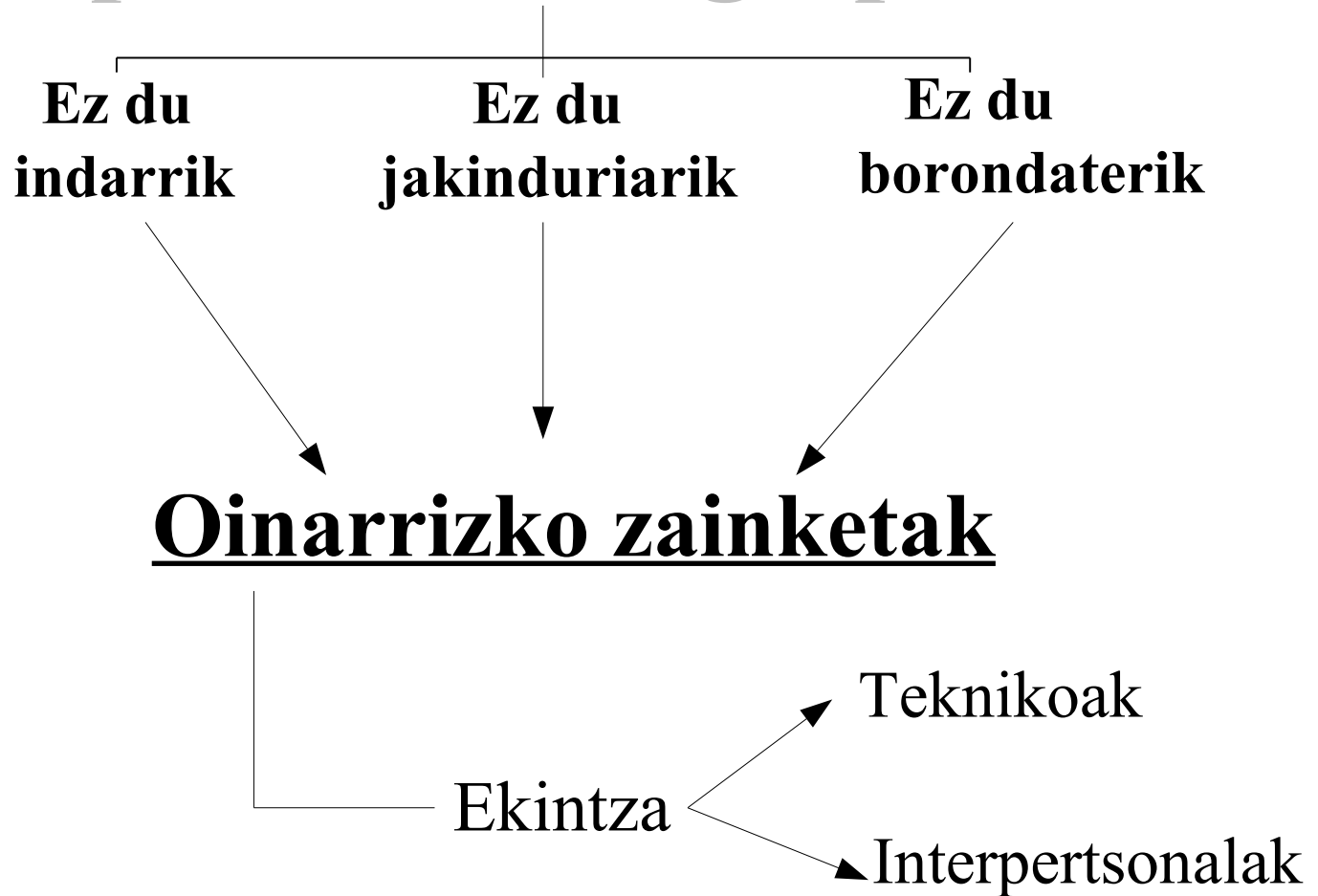
Haurrak: Heziketa familiarra
eskolakoa

Nerabea: Heziketa-Orientabidea

Helduak Aukera Lana
Aisialdia

Zaharrak: Aisialdiaren garapena

Dependentzia agerpenak

Lanbidearekin burutzapena lortu

Oinarrizko zainketak

Ekintzak

Helburuak

**Norberan gaitasunak
era zabalenean
erabiltzen lagundu**

-Autoestima bultzatu

- Bezeroari izenaren bidez deitu
- Errespetu osoa
- Informazioa eman: Norberaren erabakiak hartzeko duen eskubidea errespetatu Ospitalizazioan, bizitza pribatuan....
(norberaren erabakiak: zein nahi duen ikusi, zein ez, erlazio afektiboak, sexualak....)
- Bezeroarekin egin, ahal den guztietan, zainketaren plangintza
- Norberaren gustuko ekintzak eskaini
- Dauden proposameneten parte hartzeko bideak eskaini

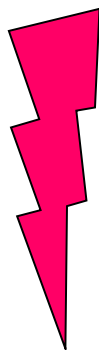
13. Beharra

Jolastu

Jolastu

Ekintza atsegin batekin atsedea lortu

↗ Fisikoa
↘ Psikologikoa

**TENTSIOAK
ASKATU**

Jolastu

Terminologia

Jokua

Jolasa

Atsegintasuna

Aisia

Dibertsioa

FAKTOREAK

(Bakoiztasuna)

BIOLOGIKOAK

PSIKOLOGIKOAK

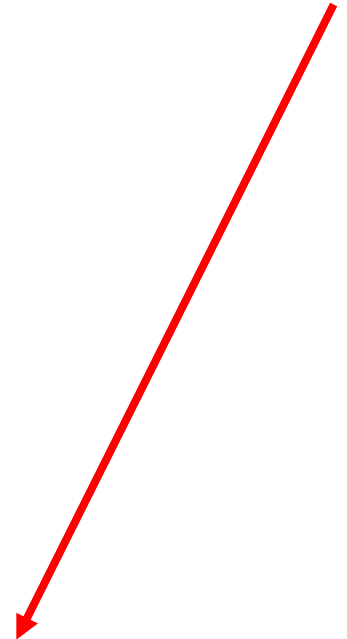
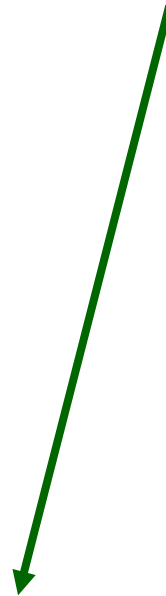
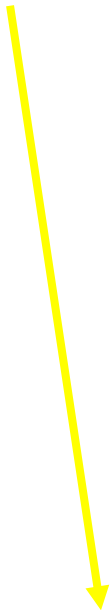
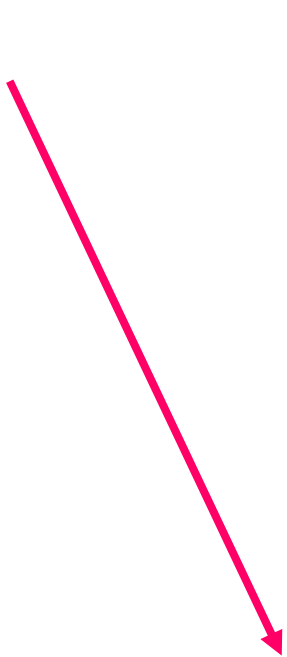
SOZIALAK

KULTURALAK

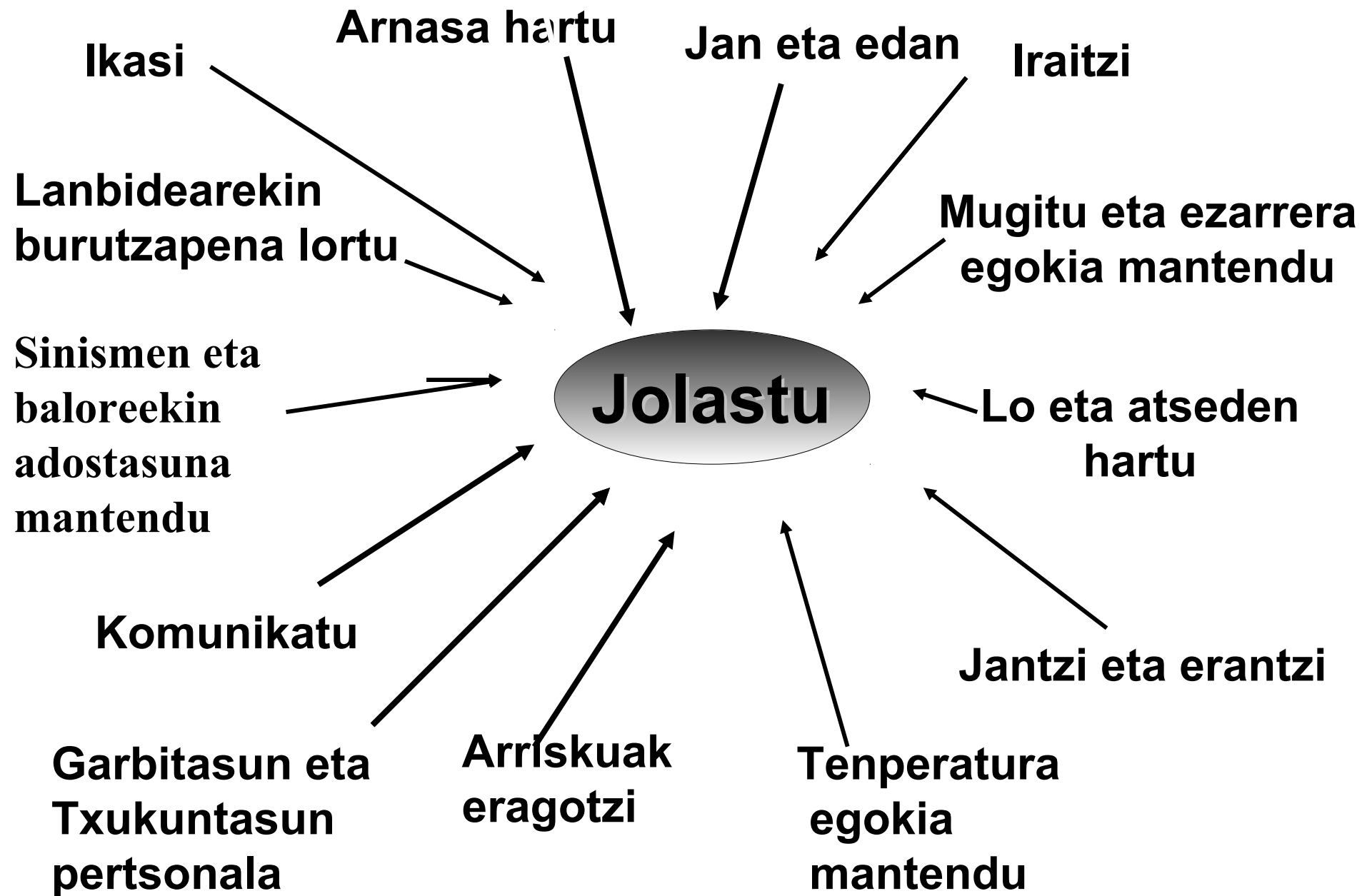

ESPIRITUALAK

Jolastu

Beharra era holistikoan ulertuta

Jolastu

Beharraren behaketa egiteko erreferentzi puntuak

HAURRAK

**NERABEAK,
HELDUAK,
ZAHARRAK**

Jolasa

Kirolak

Aisia

Jolasa

Jolastu

Ekintzak:

Independentzia agerpenak

HAURRA

Jolastu

NERABEA:

Aisialdiak antolatu

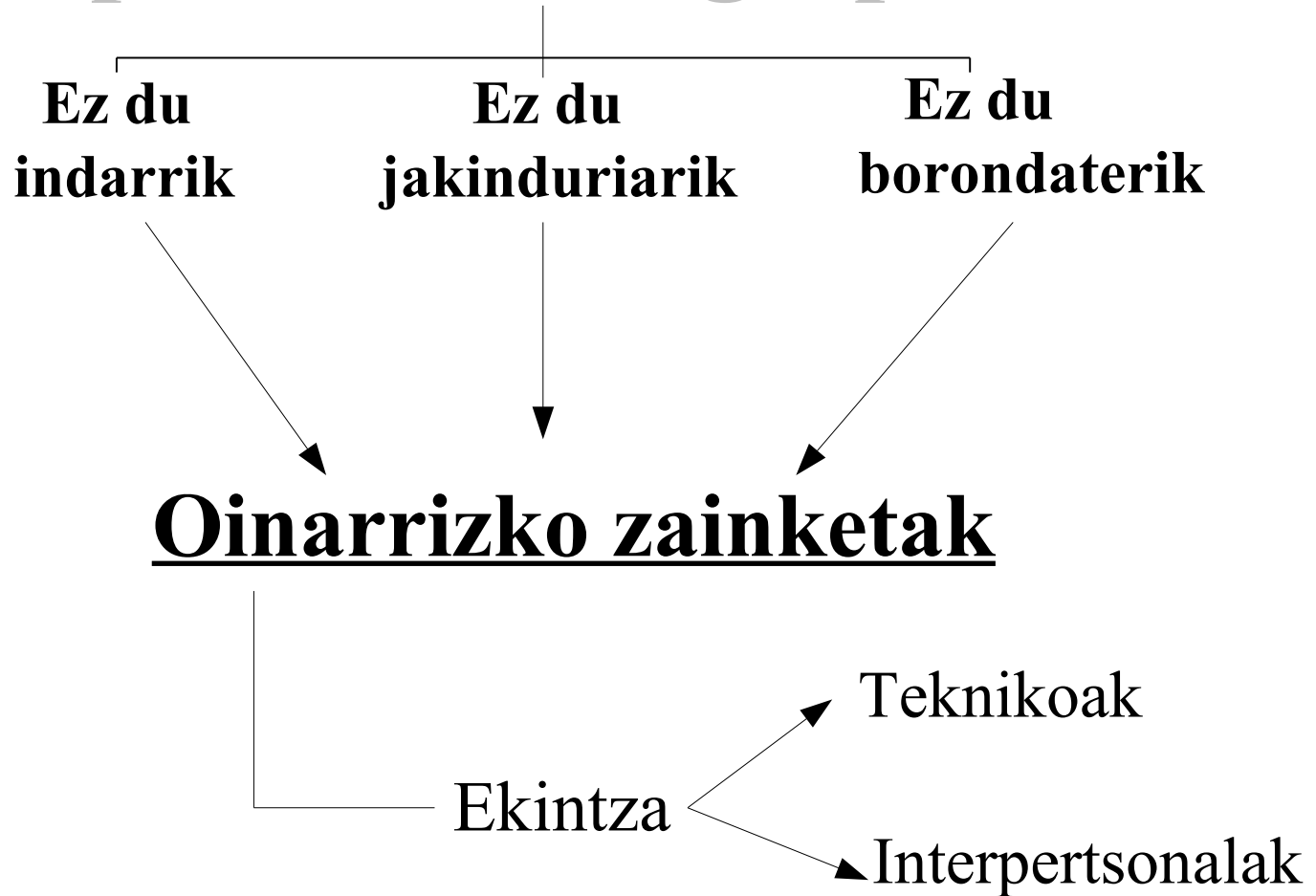
Jolas ekintzari orientabidea eman

HELDUAK:

Aisialdia antolatu

Ekintzak aukeratu

Dependentzia agerpenak

JOLASTU

Oinarrizko zainketak

Helburuak

Asperraldiak eragotzi

Denbora librearen antolatu

Ekintzak

Bezeroari jolas ekintza egokietan
parte hartzen lagundu

Bezeroarekin egin zainketaren plangintza
ahal den guztietan

- Aukera desberdinak eskaini
- Zailtasunak esnatu

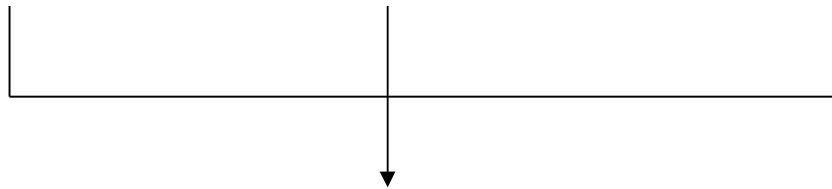
14. Beharra

Ikasi

V. Henderson (1897-1996)

Ikasi

Jakinduria   Jarrerak   Trebetasunak

hartzeko

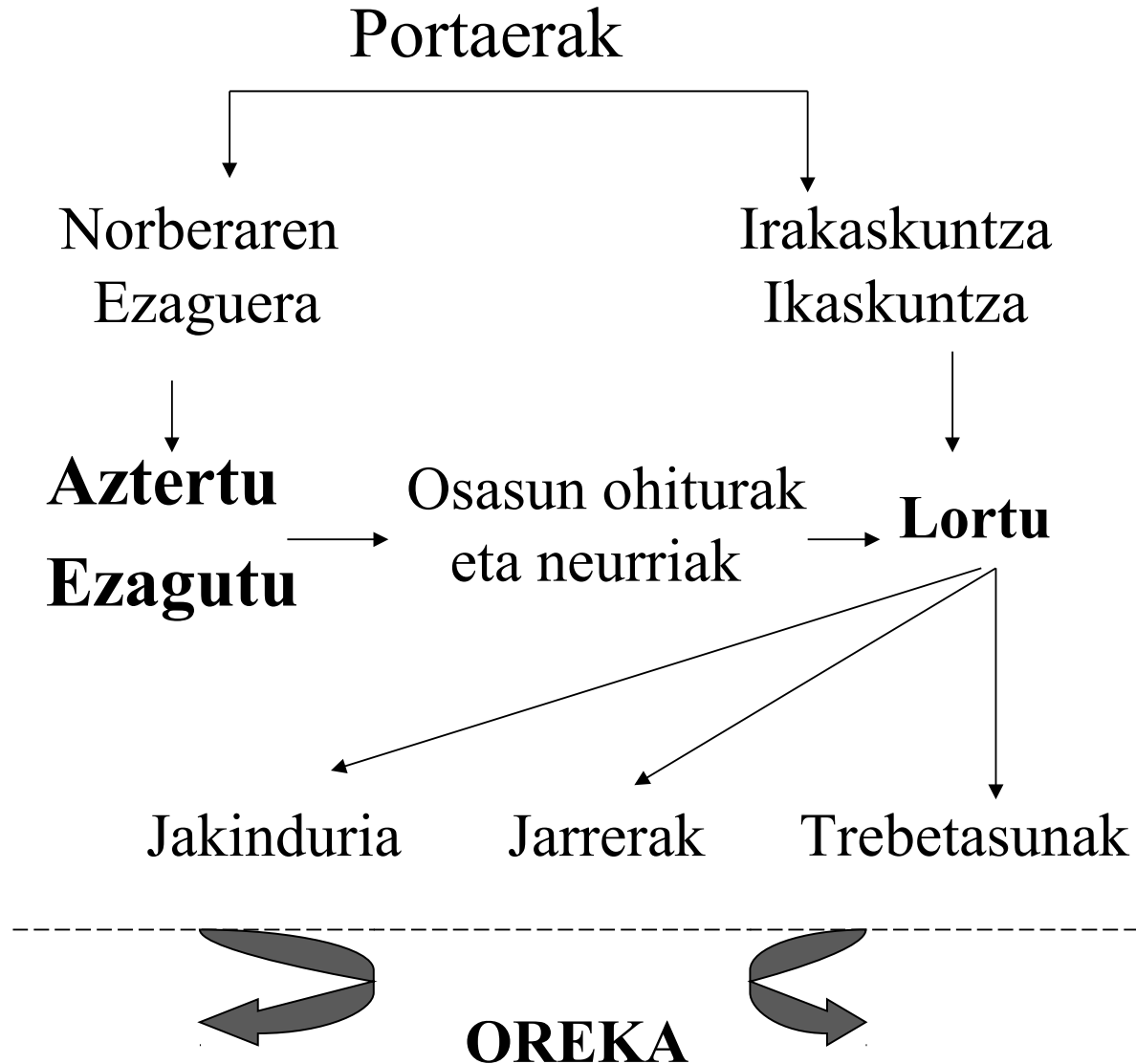
Gizakiak duen beharra

Helburua: Osasuna → Mantendu
→ Lortu

Portaerak

Ikasi

Ikasi

Terminologia

Jarrera

Trebetasuna

Motibazioa

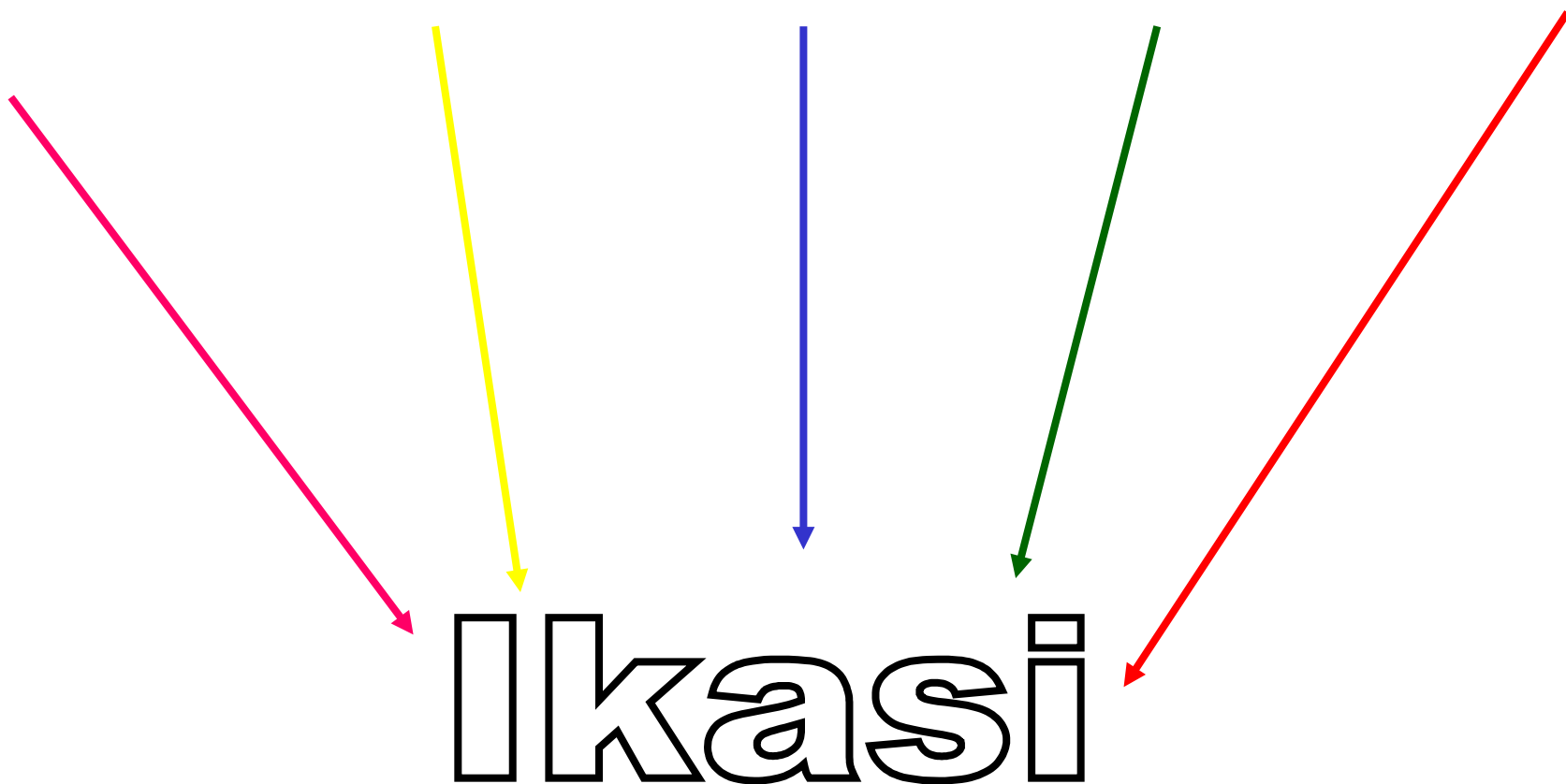
Ikasketa

Ezagutza

Irakaskuntza

FAKTOREAK (Bakoiztasuna)

BIOLOGIKOAK ↔ PSIKOLOGIKOAK ↔ SOZIALAK ↔ KULTURALAK ↔ ESPIRITUALAK

Beharra era holistikoan ulertuta

Ikasi

Beharraren behaketa egiteko erreferentzi puntuak

Ikasteko gogoia erakutsi

Jakinduria hartu: bideak

- Irakurketak
- Besteengandik
- Komunikabidetatik
- Kurtsoak eginez
- Hitzaldietatik

Osasunaren buruz portaera desegokiak aldatu

Osasuna mantentzeko jarrerak, trebetasunak ikasi

Ikasi

Ekintzak:
Independentzia
agerpenak

BILATU-AURKITU MOTIBAZIOA

Haurra:

- Arreta pertsonalizatua
- Ikasketa metodoak moldatu

Nerabeak: +

- Orientabidea

Heldua: +

- Norberaren ezaguera

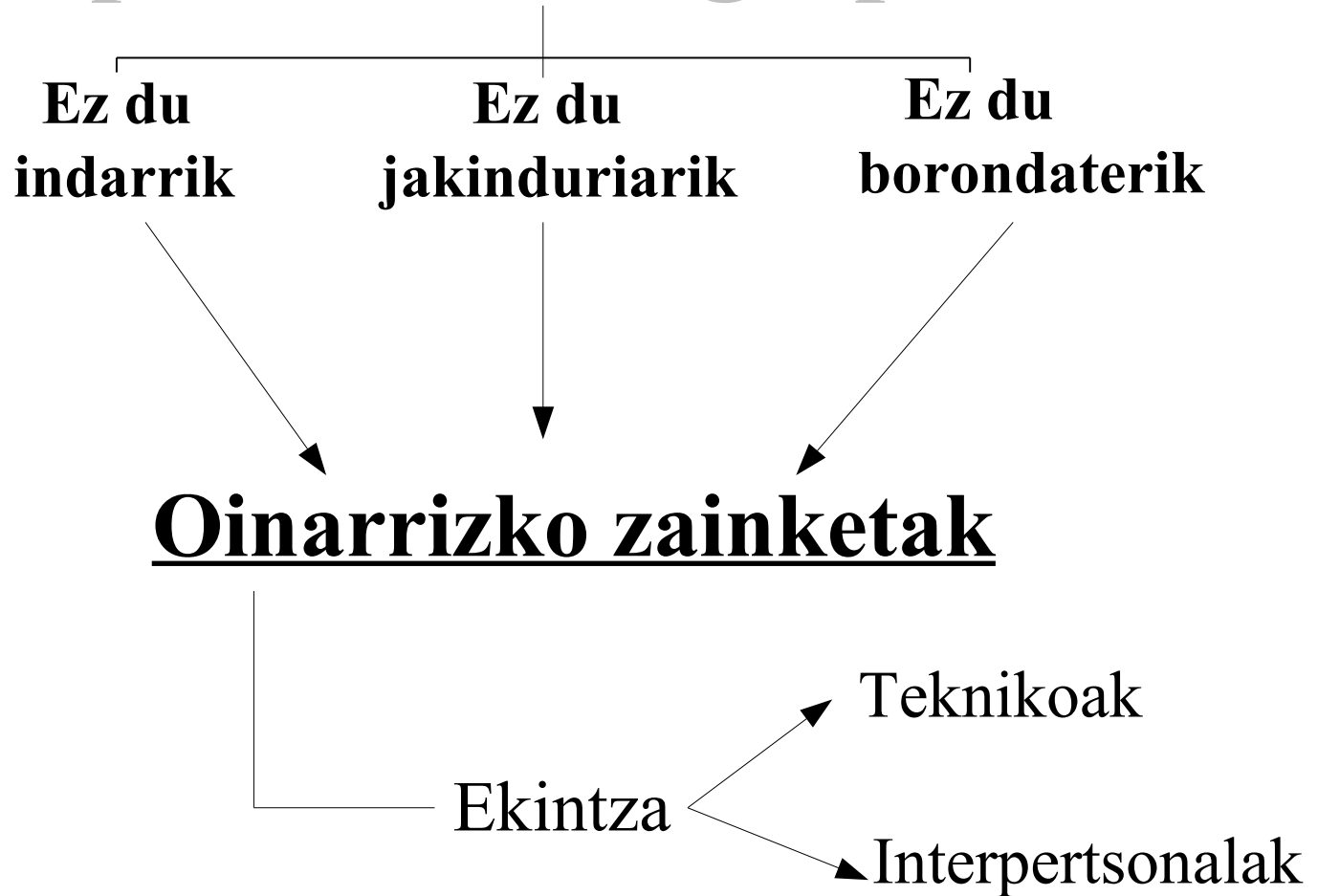
Zaharra: +

- Esperientziak

Beharra erakutsi
Aukera
Moldaketa

Dependentzia agerpenak

IKASI

Oinarrizko zainketak

Helburuak

**Ezaguerak
zabaltu**

**Motibazioa
lortzen
lagundu**

Ekintzak

- Ikasketa prozesua: Helburu batekin bideratu
- Trebetasun eta ezaguerak **ikasten**
erabiltzen } **lagundu**
- Jasotako ezaguerak neurtu

BEHARREN LANAK GARATZEKO ESTRUKTURA

BEHARRA

↳ Bizitzarako duen garrantzia
↳ Terminologia

PERTSONA
INGURUA

- Norberarengan beharrak asetzeko eragina duten faktoreek

BAKOIZTASUNA

- Beharren arteko elkarreragintza: HOLISMOA

OSASUNA

→ Beharraren maila onuragarria adierazteko ezaugarri

{ objektiboak

{ subjektiboak

Erizaintzaren zientzia

Norberak egiten dituen ekintzak:
independentzia agerpen erakusleak

ROLA

Dependentzia agerpenak

oinarrizko zainketak
Laguntzaile / ordezkatzaille

4. Bibliografia

- Bellido Vallejo, J. C., & Lendínez Cobo, J. F. (2010). *Proceso enfermero desde el Modelo de Cuidados de Virginia Henderson y los lenguajes NNN*. Ilustre Colegio Oficial de Enfermería de Jaén:
- Henderson, V. (1994). *La naturaleza de la enfermería :Una definición y sus repercusiones en la práctica, la investigación y la educación : Reflexiones 25 años despues* Madrid: Interamericana Mc Graw-Hill.
- Henderson, V., & Consejo Internacional de Enfermeras. (1971). *Principios básicos de los cuidados de enfermería*. Ginebra: C.I.E.
- Henderson, V., & Nite, G. (1987; 1988). *Enfermería teórica y práctica* 3. edizioa gaztelaniaz (ingeleseko 6. ediziotik itzulia.). Prensa Médica Mexicana.
- Luis Rodrigo, M. T., Navarro Gómez, M. V., & Fernández Ferrín, C. (2005). *De la teoría a la práctica :El pensamiento de Virginia Henderson en el siglo XXI*. 3. ed. Barcelona: Masson.
- Phaneuf, M. (1993). *Cuidados de enfermería :El proceso de atención de enfermería : (según listado de la NANDA 1993)*. Nueva York: Interamericana-McGraw-Hill.
- Riopelle, L., Phaneuf, M., & Grondin, L. (1993). *Cuidados de enfermería :Un proceso centrado en las necesidades de la persona*. Madrid: Interamericana-McGraw-Hill.